

1983 - 1993

Värmlands ANOR

1993:3

September 1993

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Pris 30:-
Årgång 10

Smeden Axel Johansson (Brälle) med släktingar utanför sin stuga Norra Takfelterud, Lövbråten i hemmanet Knöstad, Kila socken, cirka 1915. Originallet är glasplåt 180 x 240 mm. Fotograf Karl E Rud, Knöstad.

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands **Släktforskarförening**

Upplaga 600 ex, 4 ggr/år

Föreningens adress Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 667 32 **Forshaga**

Medlemsavgift kronor 90 per år

Familjeavgift kronor 10 per år

Postgiro 46 96 60-5

Redaktör Bernhard Granholm, **Ljunggatan** 39 C, 664 32 Grums

Arkiv **Emigrantregistret**, Box 331, 652 08 **Karlstad**. Telefon 054-15 92 72

Besöksadress Gamla Badhuset, N Strandgatan 4, **Karlstad**

Produktion Consulting Data, **Malm-torgsgatan** 18, 653 40 **Karlstad**. Telefon 054-11 87 77

Manusstopp för 1993:4 är 5 nov 1993

Innehåll

Släktforskning	2
Forskarförteckningar	3
Dyra mikrokortsläsare	3
Släkten Lidback	4
Baronen på Gröna Lund	6
Mord på Fältjägare	8
Avrättningsplatsen	11
Smedbergsklockorna	12
A G Petersson	13
Släktens öden	14
Aktuellt Häljebol	15
Domstolsväsendet	16
Nya databaser	16
Antavla 25	17
Antavla 26	19
Registerregister	20
I Sofies chiffonjé	21
Anor sökes	22
Ur blad och Forum	22

släktforskning som folkrörelse

Verksamhetsåret 1993 tenderar till att bli ett jubileumsår för Värmlands Släktforskarförening i flera bemärkelser. Redan vid halvårsskiftet har antalet nyamedlemmar passerat antalet för 1992. 38 nya medlemmar den 30 juni 1993 och 36 nya medlemmar för hela 1992.

Detta innebär att ekonomin för föreningen **stärks** men det ställer **också** högre krav på styrelsen i **fråga** om att **kunna** erbjuda verksamhet till gagn för släktforskningen.

Förteckningen över **Värmlandsforskare** som Gunnar **Jonsson, Säffle, sammanställt** är en sådan **serviceåtgärd** som nu föreligger i en liten provupplaga för att testa marknaden. Samtidigt ger den en uppfattning om **vilken** omfattande folkrörelse som släktforskningen blivit. Med en årlig utgivning torde den **så** småningom bli en bra uppslagsbok och **kunna** underlätta för **släktsökaren**. Att priset kunnat **sättas så lågt** som 20 kr är ett ytterligare plus.

Många sitter på dagar, kvällar och nätter och **tolkar kyrkböcker** och andra äldre **handlingar**. Det är ett ideellt intresse som driver på men också ett **mått** av nyfikenhet, nyfikenhet på äldre tiders miljö och dess förutsättningar för våra förfäders levnad I och med renskrivning av dessa äldre handlingar **kan förutsättningen** öka till att **alltfler** forskare, varför inte använda ordetsökare, **har** möjlighet komma **åt** pusselbitar **till** sina släktregister.

Renskrivning av avskrifter ur kyrkans födelse-, vigsel- och **dödsböcker** har hittills kunnat ske nästan enbart med **skrivmaskinen**. Detta är ingen bra metod ur söksynpunkt. Dessutom uppstår lätt **skrivfel vid omskrivningen**. Undertecknad har gjort ett **fullskaleprov** med **Östmarks** födde 1765-1820 **från handskrivna listor** gjorda av Kerstin Risberg, **Karlstad**. Avsikten är att finna nya vägar för **tryckning** av listor och sökning i listor. Med dator och ett enkelt databasprogram visade det sig vara ett relativt snabbt sätt att **överföra** det **handskrivna materialet**.

Fortsättning sida 3

Styrelsen 1993

Ordförande Lars-Gunnar Sander, Norra Berghaget, 66732 Forshaga. Telefon 054-872754

Vice ordförande Bernhard Granholm, Ljunggatan 39 C, 66432 Grums. Telefon 0555-11153

Sekreterare Gunnar Jonsson, **Älvhagsgatan** 25, 66140 **Säffle**. Telefon 0533-10559

Kassör Harald Persson, Malm-torgsgatan 18, 65340 **Karlstad**. Telefon 054-118777

Materialförvaltare Bo Cider, Skolgatan 12, 66060 **Molkom**. Telefon 0553-10378

Registrator Sonja Peterson, Olmegatan 9 A, 65230 **Karlstad**. Telefon 054-119411

Ledamot Eivor Lantz, Lindersvägen, 66302 Hammarö. Telefon 054-525727

Suppleanter Bertel Swanson, Brunskog, 67094 **Edane**. Telefon 0570-55023

Gunhild Svensson, **Odalvägen** 15, 65350 **Karlstad**. Telefon 054-531448

Janet Leffler, **Trumberget** 5, 66300 **Skoghall**. Telefon 054-513711

Valla Johansson, **Industrigatan** 12 E, 66133 **Säffle**.

Revisorer Kerstin Modén, **Resedagatan** 12, 65345 **Karlstad**. Telefon 054-560758

Gerhard **Kaukerat**, Radhusgatan 15 D, 66440 Slottsbron. Telefon 0555-30403

Revisorssuppleant Bengt Tholin, Stinsgatan 7, 65226 **Karlstad**. Telefon 158825

Valberedning Gunnar Bergström, Pionergatan 24, 65345 **Karlstad**. Telefon 054-560698.

Allan Johansson, **Industrigatan** 12 E, 66133 **Säffle**

Stig Jonasson, **Drevstagatan** 49 A, 68141 **Kristinehamn**. Telefon 0550-17109

* * *

Nye kyrkoherden möter **90-årige** Nils Mattsson.

• Har Nils Mattsson levat hela sitt liv **här i socknen?**

• Näe, inte än, **goe** körkherden.

Ur **Albert Engströms Gubbar**

Forskarförteckningar

Fortsättning från sida 2

Överraskande var att programmet sålade fram stavfelen. Att korrekturläsa 4611 rader är ingen lockande uppgift. Hur sedan materialet ska ges ut, tryckt häfte, diskett, mikrokort eller annat medium, är föremål för diskussion.

Var finns medlemmarna?

Medlemsökningen är glädjande. Efter som Värmlands Släktforskarförening är en regional sammanslutning är det naturligt att huvudparten finns inom Värmland/Dalslands postdistrikt.

Totalt är det vid halvårsskiftet 453 medlemmar varav 307 finns i Värmland/Dalsland, 28 inom Storstockholm och resten fördelade över Sverige från Ystad till Malmberget. Men även utomlands har M medlemmar. Sålunda bor 1 medlem i Spanien, 2 i USA, 1 i Canada och 12 medlemmar i Norge.

Harald Persson

Släktforskarförteckningen Värmlandsforskare, se annonssida 23, är ett utdrag ur Släktforskarförbundets stora förteckning.

Gunnar Jonsson har gjort ett gott arbete i sammanställning och datorinmatning av uppgifterna. Harald Persson har gjort en typografiskt snygg produkt av förteckningen. Den innehåller uppgifter om 89 forskare jämte släktnamns- och ortsgister, cirka 20 % av medlemsantalet.

Detta är dock inte den första förteckningen som givits ut i Värmland. 1983 och 1988 gav Peter Olausson ut förteckningar i Värmlands Bildningsförbunds regi. Den senaste upplagan innehöll uppgifter om 500 forskare. Det är att märka att denna förteckning innehöll forskare inom flera vetenskaper än släktforskning. Dock finns nog ett antal forskare i 1988 års förteckning som borde

varit med i 1993 års. Att det är blott 89 st har med all säkerhet som förklaring det nya systemet för den rikstäckande förteckningen som nu skall tillämpas. Förr när de enskilda föreningarna gjorde sina förteckningar så fick man in uppgifter från alla intresserade, som hade forskning i det aktuella området.

Nu har säkerligen många som forskar i Värmland sänt sina uppgifter till sin hemmaförening i stället för till oss. Meningen med den nya förteckningen är ju att man skulle sända sina uppgifter till enbart en förening. Å andra sidan innehåller vår förteckning forskningsobjekt från Skåne till Norrbotten. I den nyutkomna riksförteckningen torde finnas fler uppgifter om forskning i Värmland.

Riksförteckningen, utgiven på 15 mikrofiche, finns hos Bo Cider i Gamla badhuset i Karlstad.

Bernhard Granholm

Från Riksstämman 14 aug 1993

Motion om dyra mikrokortslasare avslås

Bland motionerna till Sveriges Släktforskarförbunds Riksstämma i Luleå fanns en med nr 3/93 från Falbygden Släktforskarförening med rubriken Läsapparater för mikrofiche.

Ordförande för denna förening, Ted Rosvall, skriver där bl a: "Det är ofattbart att en läsapparat för mikrofiche skall behöva vara så dyr. Vad är det egentligen som kostar så mycket? Lite optik, lite elektriska doningar, en ram, en skärm och några rörliga delar." Ted fortsätter med att jämföra med hur mycket komponenter till en TV-apparat kan innehålla. Han föreslår att SSF skall ta initiativ till konkurrensskapande åtgärder.

Jag håller fullständigt med Ted Rosvall. Det märkliga är dock att förbundsstyrelsen föreslår att motionen avslås, men att en förnyad marknadsundersökning skall göras. Riksstämman följde förbundsstyrelsens förslag till beslut och motionen avslogs.

Samtidigt finns en annons i Släkt-historiskt Forum nr 3/93 där SSF säljer en den enklaste läsapparat till priset 7000:- + frakt.

Bernhard Granholm

Annonser

Finnar i Gräsmark och Lekvattnet

Jarl Ericsons andra bok om svedjefinnar och deras familjer. I de båda socknarna påträffades cirka 75 finska släktnamn. Boken omfattar cirka 280 sidor, 2600 personer, 25 kartor, 50 bilder och ett avsnitt från svenska förvrängda till rätta finska släktnamn, cirka 120 stycken under medverkan av professor V Saloheimo. Boken beräknas utkomma i nov 93. Förhandstecknare före 30/9 betalar endast 180:- + ev porto. Några restexemplar av "Finnar i Väst" finnes.

Jarl Ericson
Nordmarksgatan 7
671 51 ARVIKA
Telefon 0570 - 194 88

I Hembygdsgillets i Karlstad årsbok 1922-1937 "Vi och vår bygd" har C V Bromander skrivit om slakten **Lidback**. Artikeln är intressant **därför** att den innehåller förutom mycket fullständiga kronologiska data mängder av randanmärkningar som förklarar **levnadsförhållanden**. Detta är avslutningen av släktredovisningen som påbörjades i nummer 1993:2.

Paulus Julius Lidback tabell V

Paulus Julius (son av Paul Gustav tab IV), född **7/8 1808** på Lövnäs i Karlstads landsförsamling, intogs i Karlstad skola 1816, på gymnasium 1826, student i **Uppsala 1829**, prästvigd 25/11 1832. Som fideikommissarie till Stora **Våxnäs** var han skyldig att bo där. **Då** han skulle prästvigas, måste han från denna bestämmelse begära **nådig** dispens, som beviljades. Sedan hade han kortare eller längre missiv till Hammarön, **Våse, Ölme, Södra Råda, Bolstad** och Grums tills han blev vice komminister i Boda **1/1 1839-1/5 1844** och i **Östra Ämtervik 1844-51**.

Han gjorde sig **känd** för flärdlöshet, arbetsamhet och driftighet **Östra Ämterviks** kyrka **låg** utan inhägnad men **Lidback** lat uppföra stenmur omkring den. **Kyrkan**, som blivit **färdigbyggd** 1798, hade ej blivit invigd, men han ställde om att den blev invigd 31/9 1848. Under sin tid p3 **Hammarön** hade han vunnit **öbornas** förtroende, vilket gjorde att han blev **nära** enhälligt vald dit, komminister där 26/18 **1850 från 1/5 1851**, men **han avled** redan 25/13 1855 p3 sitt boställe Lindenäs. Han blev jordfäst av sin kyrkoherde, rektor i Karlstad sedermera biskopen J A **Millén** och är begravd i sydvästra hörnet av Hammarö **gamla** kyrkogård, där sonen **Erik** Gustav **lät** uppsätta finhuggen **sten-vård**.

Gift första gången 11/12 1833 i Karlstad med **Emilia Magdalena Eugenia Stras**, född 25/16 1814 i Kristianstad, död 5/19 1839 i Lerboda i **Boda** socken, begravd på Boda kyrkogård, dotter av tygvaktaren vid Vendes Artilleriregemente Johan Abraham **Stras** och Kristina Elisabet **Bredal**. En dikt vid hennes grav finns i **Wermlands** Tidning 9/10 1839.

Gift andra gången 13/3 1842 p3 Lerboda med förra **hustruns** syster **Ida Johanna Laura Stras**, född 12/11 1820 i Karlstad. Hon skötte som änka sin yngste sons **ungkarlshushåll** i **Falun** och Stockholm, död hos honom 9/12 1905 i Stockholm och där begravd p3 Norra kyrkogården.

Hon var enligt nekrologen i Nya **Värmlands** tidningen "å hjärtats och huvudets vagnar rikt utrustad ... **älskad** och vördad av alla, med vilka hon kom i **beöring**". I Mitt **hjärtas** Runor har svärfadern agnat henne poem.

Barn 1. **Emilia Augusta**, född 5/18 1834 p3 Stora **Våxnäs**, död **där 30/9 samma år**.

2. **Paul Axel**, född ibidem 8/17 1835, död 19/7 1848 **på** Karlstads lasarett av benröta, begravd på **Östra Ämterviks kyrkogård**.

3. **Johan Albert**, född 23/14 1837, död 19/15, verkstadsägare **se** tab VI.

4. **Hilma Augusta**, född ibidem 29/14 1838, död av kräfta 26/16 1881 vid Lesjöfors i Rämens socken och där begravd. Gift 26/16 1864 i **Östra Ämtervik** med **fabrikör Lars Johan Fredrik Dreutz** i **Filipstad**, född 11/18 1839 i Östra Ämtervik, död 16/18 1913 i Horrsjön i **Färnebo** men begravd i **Rämen**.

5. **Erik Gustav**, född 17/18 1839, död 4/2 1922, **bruksförvaltare** **se** tab W.

6. **Oskar Kuno**, född 21/8 1843 i Lerboda, hade efter studier Karlstads läroverk anställning vid bruk till 1869, då han reste ut till sin halvbror Johan Albert i **Portland, Maine, USA**. Där skall han ha blivit **gift**, haft barn och avlidit. Närmare uppgifter har ej kunnat erhållas.

7. **Kristian Albin**, född 21/8 1843 i Lerboda, **död av strypsjuka 10/2 1849** i Södra Gunnerudstorpi Östra Ämtervik och där begravd.

Slakten Lidback

8. **Ida Teresia**, född 8/17 1848 i Södra Gunnerudstorp, död 25/17 1865 i Karlstad och där begravd **på** Västra kyrkogården.

9. **Julia Elisabet**, född 31/5 1850 i Södra Gunnerudstorp, emigrerad till bröderna i Nordamerika, död där våren 1919 i Portiand.

10. **Axel Kristian**, född 4/12 1853, död 2/3 1929, **läroverksadjunkt** **se** tab IX.

11. **Anna Paulina**, född 9/15 1855 **på Lindenäs** på **Hammarön**, död 10/2 1928 i Grycksbo. **Gift** 27/15 1893 med bergsingenjören **Henrik Munktell**, född 20/18 1841 i Grycksbo, disponent för J H **Munktells pappersaktiebolag**, död 21/12 1906 i Stockholm men begravd i Grycksbo. Han **blev** gift första gången 6/14 1874 med Augusta Elisabet Jakobsson, född 1849, död 1892.

Johan Albert Lidback tabell VI

Johan Albert (son till Paulus Julius tab V), född 23/14 1837 **på** Stora **Våxnäs**. Efter privat undervisning i hemmet elev p3 **Laxå bruk** 1853-55, bokhållare **på** Kristinefors nu nedlagda **bruk** i **Vitsands** socken i Värmland 1855-57, elev vid Nyköpings mekaniska verkstad 1857-59, då han i stället för att **såsom** fideikommissarie övertaga Stora **Våxnäs** reste till **Nordamerika**, där han som ingenjör deltog i nordstaternas **krig** 1861-62.

Han bosatte sig därefter som mekaniker i **Portland**, där han från 1867 var verkstadsägare, död **där** i juli **månad** 1915. **Gift** 24/11 1864 i **Portland** med **Mary Louise Tomlinsen**, född 1847 i **Portland**, dotter till en virkeshandlare i Californien.

Barn 1. **John**, född 19/13 1865 i **Portland** **likasom** syskonen, död omkring 1905, skall ha varit **gift** och haft flera barn.

i Karlstad

2. Paul, född 1869, död.

3. Georg, född 714 1872, posttjänsteman i Portland.

4. Gustav, född 219 1879, fabriksföreståndare i Portland.

Erik Gustav Lidback tabell VII

Erik Gustav (Gösta) (son av Paulus Julius tab V), född 1718 1839 i Lerboda i Boda socken. Efter studier i Karlstads läroverk var han elev vid Letafors bruk i Södra Finnaskoga socken 1855-57, bokhållare vid Brattfors bruk 1857-59, utexaminerades från Filipstads bergsskola 1860, sekreterare till bergmästare Franz von Schéele i Filipstad 1862, förvaltare vid Munkedals bruk 1863, smidesmästare vid Högfors nu nedlagda bruk i Gräsmarks socken 1864-66 och vid Edsvalla bruk 1867-70, förvaltare vid Sälboda bruk 1870-78, arrenderade där efter Fredros bruk till 1884 och bodde i Kristinehamn 1884-85, då han i stället för sin bror Johan Albert övertog fideikommisset Stora Våxnäs, där han sedan bodde.

Inom Karlstads landsförsamling hade Lidback allehanda förtroendeuppdrag. Han var ordförande i kommunalstämman 12 år och vice ordförande 14 år, ledamot av kommunalnämnden 4 år och dess ordförande 26 år, ledamot av kyrko- och skolrådet 26 år, revisor i Värmlands brandstodsbolag 20 år, ledamot vid lantmäteri-förrättningar 24 år och vägstyrelsens ordförande under 26 år m m.

Han blev omsider en gammal kommunalveteran, som med patriarkalisk myndighet ställde och styrde med sin sockens angelägenheter på ett sätt, som vann sockenmännens fulla förtroende, med stadig hand och myckensjälvständighet, ja, som en självhärskare i sin lilla stat, stundom visserligen icke alla till lags, men ingen kunde säga, att han ej såg på kommunens verkliga bästa. Vid avgången ur vägstyrelsen fick han som tack-

samhetsbevis ett dyrbart silverskrin och då han 1918 drog sig tillbaka från det kommunala livet, erhöll han medaljen i guld "för medborgerlig förtjänst", som överlämnadestill honom i Karlstads domkyrkas kor efter gudtjänsten den 6 juni. Efter långvarig sjukdom avled han 412 1922 kl 12.15 fm på Stora Våxnäs av åderförkalkning, jordfästes i domkyrkan 1412 och vilar i egen familjegrav på Karlstads västra kyrkogård, där stenvård utvisar platsen.

Gift 1614 1877 i Göteborg med Ebba Lovisa Gustava Åkerling, född 1319 1857 i Göteborg, död 1911 1930 i Jönköping under tillfälligt besök där hos sin dotter och måg, begravnen 2511 bredvid sin man, dotter av grosshandlaren Gustav Åkerling och Augusta Lovia Bernhardina Flach av adliga ätten nummer 1606.

Barn 1. Paul Gustav Åkerling, född 31/3 1878 på Sälboda, död 2714 1889 i Karlstad, begravnen där i föräldrarnas familjegrav.

2. Erik Albert Stras, född 2113 1880, kapten se tab VIII.

3. Axel Otto Ebbe, född 119 1884 i Kristinehamn, studerande vid Karlstads läroverk, död 1112 1900 på Stora Våxnäs och begravnen i föräldrarnas familjegrav.

4. Maggie Emilia Augusta, född 2917 1888 på Stora Våxnäs, har genomgått Karlstads högre flickläroverk. Gift 4/9 1915 i Karlstad med Aksel Fredrik Olsén, född 15/12 1873 i Karlstad, student i Upsala 1894, hovrättsexamendär 1899, efter tjänstgöring hos domare inträdde han i Göta hovrätt 1904, fiskal där 1910, hovrättsråd 1911, K.N.O.

Erik Albert Stras tabell VIII

Erik Albert Stras (son av Erik Gustav tab VII), född 21/3 1880 på Fredros bruk i Gunnarskogs socken, efter skolgång vid Karlstads högre läroverk studentexa-

men där våren 1902, underlöjtnant i Dalregementets reserv 1906, transport till Värmlands Regemente 1908, löjtnant 1909, kapten där 2112 1921.

Brakar sedan 1911 Stora Våxnäs fideikommisssegendom, som han tillträdde vid fadersdöd och försett med ny manbyggnad och till största delen nya uthus men som han efter vederbörligt tillstånd försålde 1934 till Karlstadsstad.

Gift 2111 1913 i Karlstads domkyrka med Anna Maria Bernhardina Rundgren, född 1914 1889 i Kristinehamn, dotter av byråingenjören i Kungliga Järnvägsstyrelsen Herman Gottfrid Rundgren och Anna Sofia Larsson. Fru Lidback erhöll i maj 1935 Värmlands Landstomslottaförbunds silvermedalj.

Barn 1. Erik Gösta Herman, född 2018 1914 i Karlstad, studentexamen där 291 5 1934, elev vid Tekniska högskolan.

2. Folke Paul Anders, född 117 1916 på Stora Våxnäs, liksom följande syskon, avlade realexamen vid Karlstads läroverk 1933, praktiserar vid bruk.

3. Sven Erik Stras, född 1713 1919, avlade realexamen vid Karlstads läroverk 1935, anställd på köpmankontor.

4. Ebba Marianne, född 1916 1923, elev i Karlstads högre flickläroverk.

Axel Kristian tabell IX

Axel Kristian (son av Paulus Julius tab V), född 4/2 1853 på komministerbostället Lindenäs på Hammarön, mogenhetsexamen i Karlstad 25/5 1871, student i Upsala samma år, filosofie kandidat där 2815 1874, inskriven vid Lunds universitet 4/10 1875, genomgick provårskurs vid Södermalms läroverk i Stockholm 1879-80, kompletterade kandidatexamen 2815 1881.

Efter lärartjänstgöring vid Beskowska skolan i Västerås och vid Norrmalms läroverk i Stockholm blev han adjunkt vid Falu högre allmänna läroverk 2014 1887 i latin, grekiska och svenska och

Baronen på

Fortsättning från sida 5

adjunkt i latin, **grekiska** och historia vid Norrmalms läroverk i Stockholm **1893-1919**, då han avgick med pension, varefter han bebodde egen villa i närheten av Skönberga station till sin död 213 1929 på Söderköpings lasarett, begravnen 913 på Norra kyrkogården i Stockholm.

Om honom **skriver** signaturen **U.T-m** i Svenska Dagbladet för 913 1929 bland annat: "Lidbacks älsklingsämnen **voro** klassiska språk, och han var född till lärare i dem. Av hela sitt hjärta älskade han dem och behärskade kurserna mästertligt. **Skicklig** var han ock att undervisa, så att han skulle hava blivit gillad även av den mest **finmakande** pedagog... Ordning och flit skulle det vara. **Han** var helt enkelt en bra karl... en pojkspsykolog utan like... Författaren till dessa rader raknar magister **Lidbacks** lektioner som sina **ljusaste** skolminnen och det vill ej säga så litet."

Gift 8111 1901 i Stockholm med **Sigrid Margareta Vaesterberg**, född 7/8 1882 i Stockholm, död 30/5 1924, begravnen där 516 på Norra kyrkogården, dotter av handlanden Lars **Magnus** Vaesterberg och **Amanda** Teresia Sandberg.

Barn 1. Kristian Henrik, född 1215 1903 i Stockholm.

2. **Anna Margareta**, född ibidem 1812 1905, lärarinna.

3. **Dagny Elisabet**, född ibidem 2911 1906.4. Gudrun Emilia, född 2216 1920 i Drothems socken i Ostergötland.

C V **Bromander**

* * *

Jag har **skrivit** till Postverket och klagat **på** servicen - men brevet kom inte fram!

Klipp ur Karlstads-Tidningen

I anledning av artikeln "Bilder ur det fördolda" i VärmlandsAnor 1993:1 ber jag att få komplettera uppgifterna.

Viden torpinventering i Stöpaforsbygden 1975 **började uppgifter** om en baron med dresserade hundar dyka upp. Stugan där han bodde visste **man** bara på ett **ungefär** var den legat. Svart **på** vitt fick vi genom kontakt med fdkapten **Gösta Pepa**, Stockholm.

Han hade i sin **ägo** en bunt brev från baronen till farfar Bernhard Pettersson, **på** den tiden brukspatron på Stöpafors. Det var Carl Johan **Hierta**, som en längre tid vistats i bygden, först hos system och **svågern**, men efter deras **avflyttning** från orten i en liten stuga med **två** rum, där han levde med sina hundar och en drängpojke, som troligen fick försörja **både** sig och **hundarna** genom arbete hos **granarna**. **Svågern** Gustaf **Sandelin** hade **gått** i konkurs och lämnat orten. Troligen hade modern Maria Sophia Pistolekors avlidit **på** herrgården hos dottern.

Talte först och tänkte sen

Redan 1835 finns ett brev adresserat till baronen **på** Stöpafors, varför man kan **räkna** med att han mer eller mindre varaktigt vistats &. Han hade som adelsman startat en militär bana, men den **tycks** ha **fått** ett hastigt slut. "Stackars baron **Hierta**, talte först och tänkte sen", skall han ha sagt om sig själv. Därmed syftade han **på** att han **skulle** ha **fallit** i onåd hos Karl XIV Johan och **fått** avsked ur tjänsten. Den kavaljeren var nog minst av allt lämplig som officer.

Barnen **Hierta** var tydligen musikaliska, ty studenten **Gottlund** som själv alltid medförde sin flöjt, har **på** flera ställen i sina **dagböcker** omnämnt "flöjtspeleskan **Hierta**" bland annat **på** marknaden **på** Åbergsgshea hösten 1821. Bland **herrskaerna** skymtade han henne och säger att hon lär vara förlovad med Gustaf Sandelin.

Aven baronen vill ägna sig **A** musiken, men hans **instrument** var pianot, men någotsådant **ägde** han inte. **Han** springer **tydligt** var dag hos patron Pettersson **på** Stöpa och övar **på** det som **där finns**. Han drömmer om att bli **erkänd** som tonsättare och beger sig så småningom till Stockholm för att söka företräde hos prins Oscar (sedermera **Oscar** II). Problemen är många. Det **gäller** att skaffa **kläder** och reskassa.

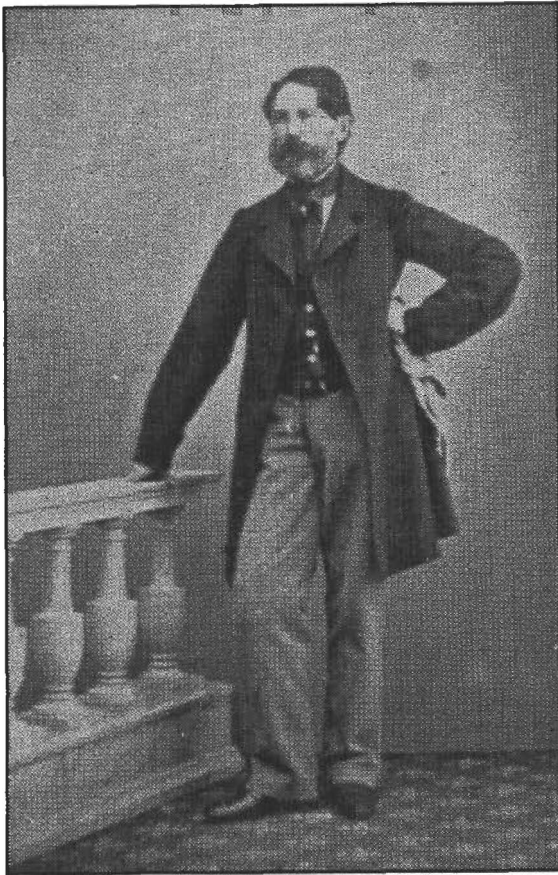
Som fattig kavaljer

När han en tid vistas hos **sysstrarna** i **Ve skäms** han förfärligt att han överraskas ute **på** promenad iklädd en kappa, som han **lånat** av en syster. Han **ägde** inte ens **kläder** **på** kroppen. Mat och husrum lyckas han **få** **på** olika herrgårdar han gästas, där han som en **äkt**a kavaljer sköter underhållningen med pianospel och små teaterstycken. (Kanske var han förebild för någon av Selma Lagerlöfs kavaljerer?) **När** vidstående foto skulle tas skriver han att han till och med var "rent av vacker" och har ekiperat sig och även **skaffat** en peruk (för lånta pengar).

Besöket hos prinsen blev en stor besvikelse och släkten lyckas **skaffa** honom jobb vid bygget av södra stambanan, där han blev materialförvaltare. Att **räkna** spadar **åt** rallarna var långt ifrån **ljusa** drömmar han haft. Korrespondensen med herrskapet Pettersson fortsätter hela tiden. Han har bekymmer för sina hundar och förebrårs sig själv **när** den ena försvinner och undrar om drängen Lars sett till att hon **fått** mat. **Hundarna** var dresserade att med en lapp i halsbandet hämta begärde varor och post vid **bruket** och de kunde dansa till hans musik. Sin mors psalmbok **frågar** han också efter, ty "där har hon själv **skrivit** sitt **namn**".

Han blir en tid liggande svårt sjuk, men berättar hur värdinnan pysslar om honom med mat som hans mage tål. **Han** var nu ännu magrare än vanligt. Han tycks ha **tillfrisknat** men i Malmö avlider han slutligen omkring 1860.

Gröna Lund

Baron Carl Johan Hjerta.
Av okänd fotograf i Cristinehamn

Beträffande slakten **Sandelin** finns en intressant **anmälan** till häradsrätten **nå**got år efter Bengt Reinhold **Antonssons** död, **där hans** förvaltare anklagar sin morbror lagman Jan **Sandelin** för egenmäktigt förfarande, då han samma dag som Bengt Reinhold avlidit ensam **gått** in **på** hans kontor och där **tydligt** tagit hand om en hel del handlingar, som sen **aldrig** kom med i bouppteckningen. Systersonen, Ture **Lanner**, anser att han var ansvarig för kontoret och alla handlingar och beklagar att lagmannen trots sin ställning gör sig skyldig till ett **sådant** förfarande mot den som "varit hans vän och **välgörare**". Tydligen varden avlidne en godhjärtad **människa** som lånat ut pengar till många underlydande som

kommit i knipa, tydligen en i bästa mening god husbonde. Att papperen **kommit** i andra **händer** märktes snart. Den ene efter den andre drivs **från** sitt hem då de inte kunnat betala vad den snikne lagmannen obönhörligt drev in. Till slut tröttnar brorsonen och stämmer "lagmannen" vars **ställning** gjorde det möjligt att **gå så grymt** fram. Det måste ha förekommit ett urtima ting med domare, som kunde anses oberoende, en uppgift som **kanppast** var **så** lätt. Jag **har** inte hittat **något protokoll från någotsådant** ting. En intressant uppgift för en forskare • • •

I någon bok **har jag** sett uppgiften att lagmannen skulle ha **hållit** sin **hustru**, Gustava Hellenia, **instängd på** ett vindsrum **på Öjervik** under förevändning att hon var

Krut-Eken

En annan som måste ha varit ett monster är Krut-Eken, som i sitt andra äktenskap vigdes vid en av **fröknarna Sandelin**. Han kom **tydligt** som **bruksbokhållare** till Sundling **på** Gylleby, där han förför en av döttrarna, som endast **14-årig** föder sitt förstabarn och **16-årig** sitt andra. Vid det första barnets födelse anges ingen **barnafader** och endast moderns **förnamn**, men nästa gång anges **bådas** namn och den unga flickan är då bokhållare **Eks** hustru.

Fanns det lagar som skyddade barn under **1700-talet**? Jag har i en annan familj **träffat på** en vigsel **mellan** en 15-åring och en **änkling**. Det **gällde** tydligen att placera ut sin barn snarast möjligt. Vad som väntade dessa **barnhustrur** kan man nog undra.

M.O.

Från kriget 1675-1679

I nr **1993:2** rapporterade Gun Albinsson-Karlsson om dansk-norskt överfall och plundring i **Sillerud**. **Från** samma krig **1675-1679** finns ett par noteringar även i **Fryksdals** härads domböcker.

I Gunnar **Almqvists** sammandrag av nämnda **domböcker** kan man i protokoll **från** hösttinget 1676 läsa att en finne Johan **Sigfridsson** i **Vittjärn**, boendenära norska **gränsen**, blivit **fängslad** för att han skall ha lämnat upplysningar till fienden. I protokollet **från vårtorget** 1677 berättas att fienden **stulit** lösöre, boskap och säd under tredje böndagen 1676 när gårdsofolket varit i kyrkan.

psykiskt sjuk. Samtidigt **skulle** han ha levat med en ny ung "**hustru**" i samma hus. Huruvida någon präst skulle ha lämt sig till att ha förrättat någon vigsel i ett sådant fall är **väl** ganska otroligt.

Man kan ju fundera vad för ett liv den stackars **Gustava Hallenia** egentligen hade levat med en sådan make och de **många barnafödslarna**. Den **förmenta kärlekssagan** med Bengt Reinhold kommer kanske i en helt annan dager. En god man som gjorde vad han kunde för att skydda en kvinna, som han visste hade ett helvete av den modell vi hör talas om i våra dagar? När Bengt Reinhold är död gör ingen något eller **vågar** ingen göra **något**?

Följande redogörelse är hämtad från Grums härads dombok från 1836. Redogörelsen är ett referat av dombo-
kens text, stundom ordagrant återgi-
ven, men med modern stavning. Hän-
delseförloppet byggs upp med hjälp av
åtalades och vittnenas berättelser.
Uppgifterna från dessa är stundom
motsstridiga, men sammantaget ger
det förmodligen en så sann bild som
möjligt av vad som hände. Absolut
sanning kan med **all** säkerhet aldrig
uppnås. För att kunna läsa hela
referatet får man inte vara
”vemmelmagad”. Det innehåller bland
annat utdrag ur ett obduktionsproto-
koll.

Eftersom berättelsen rör sig i **två** tidsför-
lopp, dels vad som hände vid brotts-
platsen och dels vad som hände i tinget,
har jag valt att **återge** händelseförloppet
i tinget i presens. **Därmed** hoppas jag det
skall vara lättare att skilja händelse-
förloppen från varandra.

Vakten inspekteras. Officer och menig i uniform m/ 1860

Tidsschema

1836-06-14 Övningsmöte avslutas vid Trossnäs.

1836-06-15 ca kl 00.00 Fältjägare Brand

slås ner med en gärdsgårdsstör. Kl 08.00 Bataljonsläkare Flemming förbinder Brand.

1836-06-18 kl 02.00 Fältjägare Brand avlider.

1836-06-20 Obduktion förrättas av provin-
cialläkare P E Stagnell.

1836-07-02 Urtima ting i Grums härad.

1836-07-22 Urtima ting i Grums härad.

1836-08-12 Urtima ting och dom i Gnuns
härad.

Personer

Mördad. Adolph Jonsson Brand, fältjä-
gare, **Sälboda** bruk, 27 år.

Den mördades anhörige Jonas Carlsson,
klädesfärgare, Edsvalla, halvbror Jonas
Pehrsson, sågare, Edsvalla, morbror

Åtalade. Thomas Nilsson Nygren, fält-
jägare, dräng i **Börjestorp**, 26 år.

Gilius Andersson Öman, fältjägare, klä-
desvavare i Edsvalla.

Carl Dahlström, fältjägare, dräng i Väs-
berg, 26 år

Vittnen. Nils Gustavsson Berg, fältjä-
gare och torparedräng vid Sälgeboda.

Emilie **Andersdotter**, piga från Karlstad,
22 år

Lars **Loberg**, klädesvavare i **Edsvalla**

Anders Jönsson, **stampare** i **Edsvalla**

Carl Gustaf **Flemming**, bataljonsläkare

Daniel **Cavallin**, skogsvaktare vid **Årbäck**

Maria **Cavallin**, dotter till Daniel, 10 år
(vittnar ej under ed).

Jean **Wennerberg**, tegelslagare, boende i
Lugnet.

Brita Andersdotter, Jean **Wennerbergs**
hustru

Jean **Jeansson**, statdräng i Bryngelsrud.

Jonas Mört, klädesfärgare i Edsvalla.

Nils Olsson, bonde, Rörbacken.

Erik Torstensson, bonde, Ojesäters-
backen.

Carl Hjert, dräng, Gillberga.

Magnus Andersson, dräng, Gillberga.

Obduktionsförrättare. P E Stagnell,
provincialläkare.

Förrättningsmän i tinget, Carl Pihl-
gren, kronolänsman och **åklagare Crona**,
häradshövding Andersson, **fångeval-**
diger.

Mord på Fältjägare

Förrättningsmän vid Trossnäs. Adolf
Blum, överste Lilliehöök, major Fr
Nyssbeth, kvartermästare vid Kungl
Fältjägerregementet C J Hultman, furir.

Mordet

Den 1416 avslutades det **årliga** övnings-
mötet vid Trossnäs. Det var där **två** rege-
mentensom hade övat, Kungl **Värmlands**
Fältjägerregemente och Kungl Värmlands
Infanteriregemente, det senare det
som idag benämns 12. **Man** lämnade in
sin militära **utrustning** och man fick sin
avlöning. Det fanns **marketeristånd**
på platsen, **där** det såldes mat och bränn-
vin. Många drack sig **berusade**. **Så** små-
ningom begav **man** sig hemåt. Bland de
som böjade vandrigen hemåt var fält-
jägarna Adolf Brand och Nils Berg. De
var **båda** från **Sälboda** i **Gunnarskog** och
var således kamrater.

Brand och Berg böjade hemfärden strax
före midnatt. Vid **Lilla Årbäck** satte man
sig ned vid vägkanten och spelade kort.
Efter en stund **kom bönderna** Nils Olsson
och Erik Torstensson **gående**. De satte
sig ner att spela kort med Brand och
Berg. Ytterligare en stund senare kom
kladvavare Lars **Loberg** samt Gilius
Öman och Carl Dahlström till platsen.
Dahlström gick före de andra och liksom
dansade **på** vägen och slängde med krop-
pen. **Han var** den dominerande i gruppen
och hade strax innan kommenderat
"Halt!" vid **Lilla Årnäs** för att han skulle
in och hämta något att dricka i en stuga.
Stugan hade varit **låst**, **så** något att dricka
hade det inte blivit. Framkomna till de
kortspelare "beordrade" Dahlström i
egenskap av korpral dem att upphöra
med spelet.

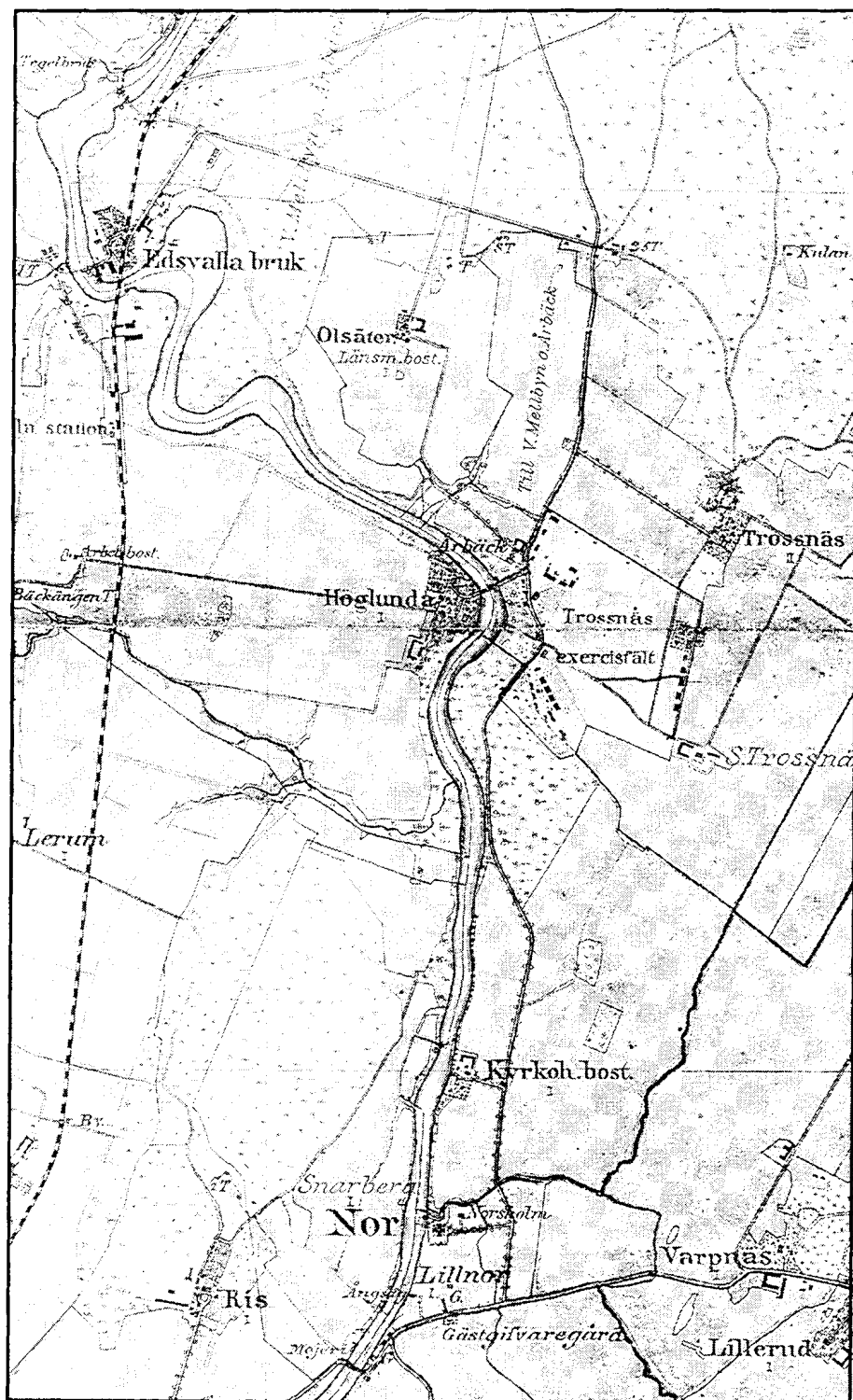
Kortspelet upphörde. Olsson, Torstens-
son och **Loberg** fortsatte sin vag hemåt
under det att Öman och Dahlström stan-
nade upp och fortsatte sedan **på** vägen.
Strax därefter passerade drängarna Carl
Hjert och Magnus Andersson Brand och
Berg. Brand och Berg gick till en **källa**

vid sidan av vägen. När kom åter till vägen kom pigan Emilie Andersdotter på vägen. Hon gjorde sällskap med Brand och Berg. Öman och Dahlström var nu cirka 1% bösshäll, som kan uppskattas till cirka 300m och gick hojtande. Brand besvarade hojtandet. Berg bad honom vara tyst så att det inte skulle bli bråk. Öman och Dahlström stannade så att de övriga hann upp dem. Dahlström ställde sig på vägen och hindrade dem underförklaring att han var ställd på post av översten. Det blev ordväxling och så småningom även slagväxling. Tydligt var det Brand som slog först, uppretad av Dahlströms uppträdande.

Under tiden kom Thomas Nygren gående också på väg från Trossnäs och frågade om de andra ville ha hjälp att slåss. Han gick till en gårdsgård för att bryta av en stör, men fick med sig hela gårdsgårdsstören. Med dem slog han både Brand och Berg. Brand fick ett slag i pannan. Båda stöp. Berg lyckades ta sig upp och flydde därifrån, men Brand blev liggande kvar. Nygren fortsatte att slå honom med stören. Öman och Dahlström sparkade på honom. Brand var förmodligen medvetslös. Han blödde starkt ur såret i pannan och fick ta emot sparkar och slag av stören såväl i huvudet som på kroppen. Bland annat fick han ett slag eller en spark i skrevet.

Av rädsla för att själv bli angripen fortsatte Emilie Andersdotter och hann upp drängarna Hjert och Andersson. Till sammans fortsatte de till torpet Lugnet där Emilie hyrde härbärge. Drängarna fick löfte att övernatta på golvet i torpet. Dessa tre begav sig efter en stund tillbaka för att se till Brand. Denne hade kommit till medvetande, men ville inte ha någon hjälp. Så småningom kom han själv fram till torpet, där han blev ombunden av Emilie och lades sig på golvet. Efter ett tag började han kräkas blod och gick ut.

Fram på morgonen sände man bud om Brands belägenhet till Trossnäs och till Brands halvbror Jonas Carlsson. Bataljonsläkare Flemming kom och förband Brand. Man förflyttade Brand till Jonas Carlssons bostad där han efter svåra plå-

Karta över området för händelsen. Utdrag ur ekonomiska kartan 1880 nr 159 och 173.

gor avled kl 2 på natten till den 1816. Obduktion förrättades av provincialläkare Stagnell. Obduktionen uppenbarade svåra inre skador i skallen. Dessa skador var

enligt Stagnell ovillkorligt dödande. Övriga skador på kroppen var inte livshotande.

Urtime ting 2/7 1836

Den 2 juli förrättas urtime ting med häradsrätten i Grums vid det ordinarie tingsstället Lillnor. Som domare tjänstgör härads hövding Crona och som åklagare kronolänsmannen Carl Pihlgren. Från länshäktet har hämtats två Atalade personer, fältjägarna Gilius Andersson Öman från Edsvalla och Thomas Nilsson Nygren från Börjestorp.

Man börjar tinget med att läsa upp obduktionsprotokollet varefter de Atalade får avträda och Brands anhöriga får redogöra för händelseförloppet från det de fick hand om honom tills han avled. Efterspaningar hade lett fram till att man funnit två misstänkta gärningsmän, de nu två åtalade. Det finns även en tredje misstänkt, fältjägare Dahlström, men denne finns nu i trakterna kring Åmål och har inte häktats.

De tilltalade, Öman och Nygren, förhöras först var och en för sig och får sedan avträda. Kronolänsmannen Pihlgren företer sedan obduktionsprotokollet.

Obduktionen hade hållits den 2016 vid Nors kyrka av provincialläkare P E Stagnell. Den begynte med en yttre beskrivning av den döda kroppen. Mitt på pannbenet något till vänster fanns ett färskt sår av 3 tums utsträckning, som trängt in till benet. På högra sidan av halsen och på högra armen fanns blåroda flackar som efter yttre våld. Scrotum (pungen) var något hudlös. På insidan av låren fanns blåroda flackar. Över vänster nyckelben och på övre delen av bröstet fanns några skrubbsår.

Vid öppnandet av huvudskålen upptäcktes en starkare utgjutning av blod. På pannbenet fanns en större spricka som genomträngt benet och sträckte sig mot örat. Benet kändes löst utefter hela sprickan. I kroppen i övrigt fanns inga anmärkningsvärda skador. Stagnell gjorde den sammanfattande bedömningen att den blodsamling, som orsakats av det skadade pannbenet hade stört hjärnans funktion och därmed orsakat döden. Övriga skador på kroppen liksom även

skadan på scrotum ansågs inte ha någon livsavgörande betydelse.

Till obduktionsprotokollet är fogat en räkning på 9 riksdaler och 13 skilling banco.

Därefter får inkallade och närvarande vittnen vittna. Först är Nils Gustavsson Berg. Han hade samma hemvist som Brand och de var bekanta. De hade därför bestämt att göra sällskap hem. Berg var med i det förut omtalade kortspelet. När det gäller slagsmålet så sade Berg att Brand hade stupat i marken efter slaget med stören. När Berg uppmanade dem att inte slå honom till döds fick även han motta slag så att även han förlorade medvetandet. När han åter kom till sans flydde han från platsen. Dagen därpå uppsökte han torpet Lugnet och träffade där åter Brand. Berg svarade på fråga att han inte ansåg någon av de inblandade vara överlastad av starka drycker.

Nästa vittne heter Lars Loberg. Han är också fältjägare samt i det civila klädesvävare. Han hade på hemvägen sett kortspelet och tillfället då Dahiström "ställt sig på post" på vägen. Han hade sedan fortsatt hemåt och inte sett själva slagsmålet.

Anders Jönsson vid Edsvalla väveri berättar att på morgonen den 15/6 hade han träffat Öman som berättat att det varit slagsmål under natten och att Thomas Nygren slagits med en stör.

Därefter vittnar innehavaren av torpet Jean Wennerberg. Han hade i sömnen hört oväsen under natten, men inte vaknat helt och därför inte uppfattat vad som hände. Under natten hade nämiigen pigan Emilie Andersdotter, som hyrde rum hos Wennerbergs, kommit i sällskap med de två drängar hon varit i sällskap med. Dessa hade inte vågat fortsätta av rädsla för våldswerkarna utan bett få övermatta i torpet. De hade legat på golvet i sina gångkläder. Dit hade ju även Brand kommit, men inte heller honom hade Wennerberg hört. Han hörde inte Brand för rän denne lite längre fram på morgonen böjade jämra sig och kräkas blod.

Skogsvaktare Daniel Cavallin hörs därefter. Han bor i samma hus som Wennerbergs men som det beskrivs i en särskild stuga. Stugorna är åtskilda med en brädvägg. På morgonen den 1516 hade han blivit varse Brand liggande invid äiven. Strax därefter såg han Brand framskrida med saktasteg in uti Wennerbergs stuga där han åter kom ut och satte sig på förstukvisten. Brand bad då att få ett bud skickat till sin bror Jonas Carlsson i Edsvalla. Daniel sände då iväg sin dotter Maria. En stund därefter kom bataljonsläkaren Flemming och översten tillsammans med två andra officerare.

Statdrängen Jean Jeansson berättar att han på morgonen hört Öman berätta att denne och Nygren på natten varit i slagsmål med jägare från Jösse härad och i synnerhet en av dem fått "uppbära duk-tigt stryk".

Jonas Mört, som är arbetskamrat med Öman berättade att Öman sovit längre än vanligt den 15/6. Jonas hade måst väcka denne. Som orsak till försovandet angav Öman att han om natten varit med om ett slagsmål mellan honom, Nygren och en fältjägare från Åmål A ena sidan samt 3 å 4 fältjägare från Jösse härad A andra sidan. Därvid hade Nygren givit en jössehäradso en örfil, så att han stöp, varefter alla de tre förstnämnde hade sparkat och slagit honom allt vad de förmådde.

Brands anförvanter Jonas Persson och Jonas Carlsson företer nu en räkning på totalt 5 riksdaler och 32 skilling för vård av Brand, obduktion och andra omkostnader:

3 ½ dygnsskötsel undersjukdomen...	2.16
Likkista	1.16
Svepning	1.16
Tidsspillan	
under obduktion-rannsakning	.32
Summa	5.32

Rätten samlar sig nu till beslut. Eftersom några vittnen har saknats och dessutom fältjägaren Dahlström inte har gripits beslutar man att uppskjuta målet. Öman och Nygren återförs till länshäktet.

Avrättningsplatsen i Borgvik

Urtima ting 2217 1836

Den 2217 **samlas** rätten **åter**. **Fältjägare** Carl Petter Dahlström **har** gripits och är nu närvarande. I en **stursk** och trotsig ton nekar han till att ha haft med mordet att göra.

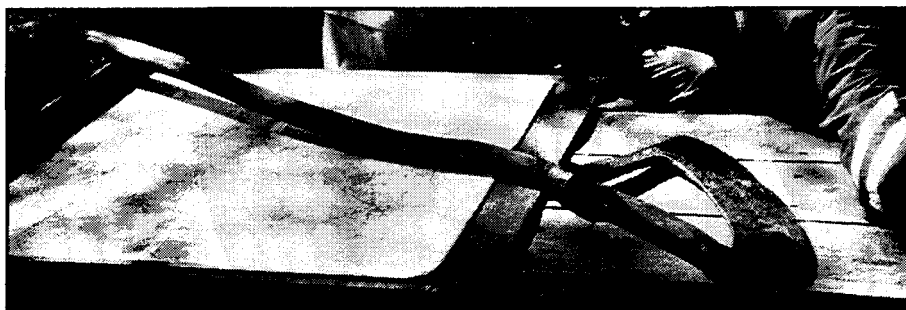
Åklagaren anmäler nu några närvarande vittnen. Av dessa anmäler Dahlström **jäv** mot pigan Emilie **Andersdotter**. Han **sä**-ger att såväl han som honom veterligen flera andra haft köttslig beblandelse med henne. Emilie nekar till anklagelsen. Hon uppger att hon nu är **mantalsskriven** i hemmanet Dyngellandet inom Karlstads tingslag och ämnar bege sig till Stockholm för att ta tjänst.

Rätten faster inget avseende vid Dahlströms anklagelser. Även om de skulle vara **sanna så** utgör de inget **skäl** för **jäv**. Emilie **har** inte varit tilltalad för något brott. Hon är alltså vittnesgill.

Dahlström är missnöjd med detta och fordrar att förutom övriga vittnen även **sakägarna** skall avträda under vittnesförhören. Rätten avslår denna begäran. Sedan övriga vittnen avträtt hörs bataljonsläkare Carl **Gustaf Flemming**. Denne redogör för sitt omhändertagande av Brand. Han hade tvättat och **förbundet** såret samt gjort den bedömningen att Brand kunde flyttas till **Edsvalla** om det skedde med försiktighet.

Brita Andersdotter **Wennerberg** berättar att p i natten den 14-1516 väckts av pigan Emilie Andersdotter, som bett om **tillåtelse** att slappa in **två** drängar hon hade i sällskap. Dessa sade sig inte **våga gå** vidare under natten. Hon hade sedan **vaknat på** morgonen när hon hörde Brand kräkas. Klockan 4 hade hennes man **gått** till arbetet. I övrigt berättar Brita om bataljonsläkarens besök och vad som i övrigt hände i torpet **på** morgonen. De **två** drängar, som medföljt Emilie **kände** hon inte.

Därefter får Emilie Andersdotter vittna. Hennes vittnesmål och fortsättningen följer i kommande nummer.

*Hittad yxa vid Möllersmia, norr om gamla E18. Bödelsyxa?
Fotograf Bernhard Granholm*

På Borgviksfjället utmed gamla E18 nära Västjärn ligger vad man med säkerhet har kunnat fastställa Grums härads avrättningsplats.

I en odaterad artikel i NWT berättade Domar **Skaft** om en avrättning den 311 51760 **då Britta** Jonsdotter blev halshuggen och **å** bale bränd för att hon hade kastat sitt nyfödda barn i **Borgviks** ström efter att ha **begått enfalt** hor **med fänriken** Bengt Ekenström. Även 1790 skall en avrättning ha ägt rum.

Enligt traditionsberättelser skall avrättningar ha verkställts även **på** 1830-talet och 1870-talet.

På 1960-talet **träffade Åke** Aronsson i Gnuns **systrarna** och Valborg **Hedqvist**, född 10110 1893, död **2/3 1990** och Olga Nilsson, född 213 1895, död i maj 1968 Dessa pekade då ut avrättningsplatsen, var stupstocken och stegelhjulet hade funnits. Olga och Valborg hade i sin barndom sett **två** stolpar med hjul, vilket torde varit steglingshjulet.

Erik Svensson från Myren **har** invid en nedlagd smedja, Möllersmia, funnit en nedgrävd **yxa**, som man tror har varit en **bödelsyxa**. Möllersmia **låg** norrom gamla E18 cirka 75 meter **väster** om avrättningsplatsen. Den uppbyggdes 1879 av Peter **Möller**, som hade utvandrat till Amerika 2914 1870. Han återvände till **Borgvik**, men utvandrade igen 2213 1872. 1318 1872 gifte han sig i New York **med Maria**

Jonsdotter och kom sedan **åter** till **Borgvik**.

Tillsammans med Maria drev han smedjan. Mariaskötte om att **anskaffa järn** och smideskol och ordnade med det ekonomiska. I en kassabok från ca 1880 **finns** noterat att nämndemannen **Aron** Jons-son i **Flokerud** betalat **1:50** för "1 Ny yx". Om den upphittade **"bödelsyxan"** har uttalats att den ej liknar övriga i Sverige publicerade.

Platsen är troligen även en gammal bo-plats. Det **finns** ett röse, som är klassat som **bronsåldersröse**. Delar av detta röse kan ha förstörts delvis vid vägbygge.

Åke Aronsson och Erik Axelsson i Grums **är två** medlemmar i det sk "Stengänget", som letat **efter** och funnit flera **fornfynd** i Grums härad. I Stengänget ingår även **Vilmar** Sjöberg, som även gjort **arkiv-**forskning, bl a i **domböcker**.

I juli i år samlades ett antal personer, bland dem **Åke** Aronsson, Erik Axelson, Erik Svensson, **Vilmar** Sjöberg, ordför Grums Kultur- och Fritidsnämnd Frank Lassen samt undertecknad vid **avrättningsplatsen**. Man informerade om platsen och förevisade **"bödelsyxan"**. Meningen är att det skall **sättas** upp en minnesplatta. Invigning av **minnes-**plattan kommer att äga rum i september.

Bernhard Granholm

Smedbergsklockorna

Det var Olov Johansson Smedberg som under slutet av 1700-talet tillverkade de första golvuren inom Karlskoga Bergslag. De kallades **Smedbergsklockor** och blev kända **långt** utanför socknens gränser. **Några** finns ännu i **behåll** och kan visa vad klockan är **slagen**. Nummer 34 inhandlades av redaktör A G Petersson i Kristinehamn. Denna klocka finns hos numera pensionerade sonsonen Björn Petersson i Kristinehamn men även den har pensionerat sig. Urverket har stannat.

Redaktör Petersson var en **framstående släktforskare**, se artikel omedelbart efter denna artikel. A G Petersson berättar i skriften Släkten **Smedberg** om Olov Johansson Smedberg, född 18/12 1746 och död 1809, att denne egentligen var urmakare men att han i församlingsboken för 1786 står skriven som krögare.

- Efter fädernegården Smedstorp antog hansläktnamnet Smedberg. DA Olov var den 5:e i ordningen av 14 barn i familjen (5 av dessa avled dock i unga år) var det ju icke tänkbart att alla dessa skulle kunna få **sitt** framtida levebröd av gårdens **avkastning**. Han blev **därför** en av dem som måste flyga ur boet för att bryta sig en egen vag genom livet och valde **så hantverkarebanan**.

- Det uppgives att **Smedberg** lärde **urmakeriyrket** i Örebro, **där** han skulle ha erhållit **gesällbrev**. Sannolikt är att den tydliga med goda mekaniska anlag och energi av mindre vanliga **mått** utrustade bergsmanssonen under årens lopp genom ihärdigt arbete med **små** resurser, som vid denna tid stod unga män till buds, ytterligare utbildade sig, arbetade sig **fram** och **därmed** uppnådde mästernskapet. Hur många golvklockor som den verksamme mannen hann tillverka har inte kunnat utrönas.

• **Smedberg** var enögd och gifte sig 17/10 1780 med Katarina Persdotter, född i Spjutberg, Karlskoga, 1317 1757 och dotter till skräddaren Per Jonsson och hennes hustru Katarina Persdotter. Han bodde de **första** åren efter giftermålet **på** torpet

Ängland på Brunnstorps agor. De i en glest **befolkad** trakt säkerligen knappa inkomsterna torde ha varit anledningen till att han sökte **skaffa** sig binäring.

- **På sockenstämman** 21110 1781 sökte änkan Brita **Öberg**, vars avlidne man O Öberg i livstiden omkring 1730-40 upptog torpet **Ängland**, att få **Smedberg** avhyst från sin lägenhet **på** grund av det **oväsande** och bråk dennes krogrörelse ofta orsakade och varav hon hade obehag. Stämman kunde inte ingripa. **Man** ville ha **Smedberg vräkt** "för att undandraga oförståndigt folk och ungdom tillfälla att på kyrkovagen **fram** och **åter** föra liderligt **lefverne**". **Gummans** önskan **fördes** emellertid till protokollet, enärsaken skulle till häradsrätten.

• Före 1790 flyttade **Smedberg** till **Rådetorp** **på** vars agor på västra sidan av den gamla landsvägen han bodde och hade sina lilla smedja och verkstad förlagd. Det är troligt att han även anlade den numera rivna lägenheten, som av skräddaren Johan Andersson, måg till en av Smedbergs sonsöner, år 1880 **flyttades** till den nuvarande (1927) landsvägen. Den lilla stugan, **där flitens** lampa under en **lång** följd av år brunnit, innehöll ett **rum** och kök jämte en liten verkstad.

Olov Smedberg den yngre

En av sönerna till Olov Johansson Smedberg var Olov Smedberg, född 20/6 1790 och **död** 1/9 1841. Han övertog sin faders yrke som urmakare och bodde som torpare i **Ängland på Brunnstorps** agor. **Gift** 16/4 1817 med änkan Stina Svendsdotter, född 14/2 1778 i Skogsberg.

- Han var den förste orgeltramparen i **Bjurkärns** kyrka och tjänstgjorde från 17110 1830 till 30110 1836. **Därefter** skulle **Lars Wikström** ombesörja **trampningen** genom hvem han för **godt** finner emot **Åtnjutande** av för detta ändamål anslagna **arvodet**". För **förbättring** av lönen medgav stämman 1315 1832 att

Smedberg skulle få upptaga en kollekt.

• I **Ängland** liksom vid **Rishöjden**, Tavlän och **Lonnhyttan** fanns i **gamla** tider betesställe för landsvägstrafikanterna, däribland **närkingarna**, vilka i långa rader körde brännvin, mjöl etc till avnämaren i Bergslagen. En del vägfärdande brukade under sitt uppehåll hos Smedberg anlita den mångkunnige mannen som frisör. I denna egenskap uppsnygade han många resenärer mot ett arvode av, enligt uppgift, 12 **skilling**. Det berättas att en sparsam lantman från Närke en gång anmärkte att han fann denna prisnotering väl hög. Den **fyndige** urmakaren var **gärna** villig att för erbjudna 6 skilling raka den **prutlystne** mannen, som emellertid för denna betalning fick blott ena ansiktshalvan behandlad. Efter den betan klagade icke kunden vidare på priset.

2615 1817 anhöll **Smedberg** "att **blifva antechnad** för socknens klensmed, hvaraf församlingen troddes vara i behof. Men som socknemännen icke **kände** att Smedberg vore van vid sådant smide som de i synnerhet **behöfvde**, kunde de icke yrka dess antagande".

Peter Smedberg urmakare

- Peter Smedberg, född 717 1794, var andre son till **klocktillverkaren** Olov Johansson Smedberg. Han dog 6111 1849 av lungsot och begravdes den 11/11. Han var liksom fadern **urmakare** i **Rådetorp** och även orgeltrampare vid **Bjurkärns** kyrka. Till ringare blev **Smedberg** antagen 28/10 1827. Arvodet utgick med 8 **skilling riksmünt** för enkel ringning. Dubbel ringning betalades dubbelt och själaringning skulle utföras gratis. **Brännvin** fick inte utdelas, **åtminstone** inte mera än en sup.

- Tillsammans med Karl Lundberg i Dalbacken **åtog** sig **Smedberg** 1811 1828 att reparera kyrkans tak mot 1 riksdaler i dagpenning. Smeden Olov **Bergroth**,

från Karlskoga

född i Nordmarken 1759 och död 1918 1834, på Råbergsåsen avsåg sig detta arbete på av församlingen erbjudna villkoren. Den 3118 samma år skulle Smedberg med samma biträde även reparera och oljetryka kyrkans tom.

Smedberg var gift 1:a gången 2414 1817 med Anna Andersdotter, född i Lungsund 1793 och död 10110 1820, 2:a gången 21/2 1823 med Stina Pettersdotter från Vernsviktorp född 19/10 1791 och död 119 1855. Av de 8 barnen fortsatte 3 i faderns fotspår som urmakare i Rådetorp och Lungsund.

Organisten Smedberg

Jan Petter Smedberg var son till Peter Smedberg. Han var född 26110 1823 och dog av reumatisk värk 3112 1885, begravd 1014. Han lärde urmakeri av sin fader och utövade yrket från dennes lägenhet i Rådetorp vid den gamla landsvägen. Smedberg, som även var målare

och en intresserad trädgårdsodlare samt tjänstgjordes som orgeltrampare i kyrkan, var en musikaliskt anlagd person. 2618 1863 avlade han organistexamen i Karlsstad, var till attest uttogs den 1317. Åren 1863-67 biträdde han P V Wikström med att traktera kyrkogel. Från 1217 1867 till och med 1884 tjänstgjorde Smedberg som organist vid Loka hälsobrunn i Grythyttförsamling. Han gifte sig 2914 1849 med Maria Petersdotter, född 1821 och död 1/1 1888 av andtappa, begravd 811.

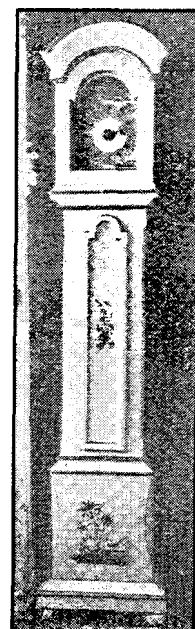
Även Jan Petter Smedbergs son Johan Axel Smedberg, född 1014 1855 och död 1517 1904, var urmakare. Han lärde sig yrket av sin fader och utövade det med icke ringa framgång intill sin död. Dessutom var han 1892-1903 lärare i frihandsteckning vid Karlskoga praktiska läroverk, startad 1/11 1882, och gjorde sig där mycket värderad såsom en originell, tillmötesgående, för sitt ämne mycket intresserad samt med god smak

och sund uppfattningsförmåga utrustad lärare.

Smedberg var också skicklig konservator. "Nära på allt vad en människohand förstår utföra kunde han ge form åt och praktisera. Under stundom gällde han därför bland folksom en riktigt tusenkonstnar."

Harald Persson

Källa: Släkten Smedberg från Karlskoga bergslag av G Petersson. Kristinehamn 1928.

Smedbergsklocka

Historikern A G Petersson

Anders Gustaf Petersson föddes 2619 1863 på fädernegården Kexsundet i Bjurkärnssocken. Han flyttade sedermera till Kristinehamn och gav där ut Kristinehamns-Tidningen intill sin död 12/12 1936.

Det går många historier om denne tidningsman. Han hade till exempel gratisbiljett på statens järnvägar vid sina reportageresor. Därvid torde han ha haft ett särskilt gott öga till konduktörerna som med fasa såg fram mot att få redaktören A G Petersson som resenär.

Hans stora intresse var dock släktforskning som han agnade mycken tid. En

mångfald skrifter finns tryckta åren 1927-28 på Affärs- och Reklamtryckeriet i Kristinehamn. Huvudsakligen var det släkter och gårdar i Karlskoga bergslag som minutiöst redovisades. Tryckalstren om Månssläkten, Kexsunds-, Nytorps-, Eldhs-, Wikströms-, Smedbergs-, och Åsjöhytteläskterna jämte Karlskoga, Kristinehamns och Varnums klockare, kyrkvårdar och kyrkvaktare vittnar om noggrannheten och energin hos denne tidningsman. Men även mer omfattande reseskildringar finns tryckta. Det mesta materialet finns bevarat på stadsbiblioteket i Kristinehamn.

Aftonbladets skriver om A G Petersson 25/7 1910 i en lång artikel, betitlad En nitisk bygdeforskare:

"Blott alltför lätt räknade äro de personer i vårt fademesland, som i verk och gärning visat, att de lagt på hjärtat det gamla finska ordspråkets allvarsfyllda maning 'att lyssna till den granens susning, vid vars rot vårt bo är fästadt' Redaktör A G Petersson har sedan många år med oerhörd möda insamlat ett omfattande och storartadt material till en bygdeskildring, som denna gång skall gälla hans egen hemort, det närliggande Karlskoga bergslag."

Harald Persson

Föredraa i Karlstad 24/4 1993

*Tre srnågummorskulle gå en gång
till marknaden uti Nora*

*Tre små gummor skulle gå en gång
till marknaden uti Nora*

*Vi ska ha roligt sa gummorna de
små*

*Vi ska ha roligt, det kan ni väl
förstå.*

*Åka karusell, äta karamell
och fröjdas hela dagen uti Nora!*

I år fyller städerna Nora, Lindesberg och Åmål 350 år. I jubileumsskriften för Nora kan man bland annat läsa om originalet till denna visa, som har 4 verser. Många vet inte om att gummorna aldrig kom fram! I tredje versen blir de osams om vad de ska ta med sig som matsäck och i sista versen står det att de grälade hela dagen och kom aldrig fram till marknaden. Visan är skriven av Anna Maria Roos, som är mest känd för sina läseböcker Sörgården och I Önnemo.

Men vad har nu marknaden i Nora att göra med slakten Åberg från Saxån i Värmland på vägen mellan Filipstad och Hällefors? Min farfar Edvard brukade säga att han var född "ett stenkast" innanför värmiandsgränsen. Jo, jag har en gumma i slakten som kom fram till marknaden i Nora! & 1696 blev det så kallat rättsligt efterspel inför rätten i Färnebo härad i Filipstad. (För 300 år sedan!)

"Klagade Jon Ersson vid Horrsjön, till Håka Wästgiötes på Saxåhn hustru, Annika Olsdotter ibm för det hon skall hafwa brackt honom uti Ondt ryckte som skulle han hafwa bortstulit uhr sitt härbergie i Nora någon tidh sedan, een brennewijns panna ...".

Efter förhör med Annika och flera andra personer bekände hon till slut att "slika ord fällts av hastigt och drucket mod". Hon fick böta 3 mark i "lappagäid" och skulle dessutom betala kärandens utlägg med 10 daler silvermynt. Tack vare detta fick jag veta hennes fullständiga namn, med efternamn, patronymikon och kunde därmed hitta hennes föräldrar och fortsätta bakåt och med hjälp av Nils

Björkenstam i Karlstad komma ned till Gustav Vasas äldsta jordebok från 1540. (Nils och jag har gemensamma förfäder i början av 1600-talet och bakåt.)

Att läsa domböcker

Jag har släktforskat sedan 1964 och även lett några studiecirklar i ämnet. Jag är utbildad historielärare och arkivarie och sedan 1985 doktorerar jag i historia. En dag då jag satt på landsarkivet i Göteborg kom en journalist och resultatet publicerades i Arbetet Väst 2/8 1985 under rubriken "Dens som söker kan finna en halshuggen slottsfogde. Landsarkivet - en outsinlig källa för släktforskare."

När man läser domböcker möter man olika typer av mal eller ärenden bland annat beroende på var i landet man befinner sig och lokala näringar, fiske, sjöfart, åkerbruk, järnbruk osv. Här följer en lista över mal som förekommit vid de häradsrätter som jag studerat:

Civilmål: arvstvist, förmyndarskap, missväxt, syn, testamente, uppbud, köp o. försäljning av hemman.

Brottmål: domkval, falsk beskyllning (skvaller, förtal), hemgång/hemfridsbrott, landsköp, lämnat tinget i förtid, mord/dråp, målsman i annans sak, okvädning (skällsord, lögtande), olaga hygge, olaga intrång och jakt, olagasvedjande, oljud vid tinget, rymt från tjänst, sabbatsbrott, sexualbrott, sidovördnad av rätten, skattebrott, skogseld, skulder, smuggling, stämningsförsittning, stöld, tjänstefel, trolldom, tvist om bete, tvist om djur, vanvård/dödande av annans husdjur, vidskepelse, våldsbrott, åbon lämnat hemman utan tillstånd.

Våra förfäder kan ju förekomma i alla dessa olika typer av mål och den

Slaktens öden i domböckernas värld

information som vi därigenom får är av mycket skiftande art. Ofta kanske det bara är ett vittnesbörd om att de levde vid den tiden, vilket under 1600-talet inte är så illa, även om vi var ute efter att få veta mycket mera.

I min sammanställning saknas en typ av ärenden, nämligen bouppteckningarna som också tillhör häradsrätternas arkiv, men som för det mesta inte finns i den vanliga domboken, utan i en egen serie. Men det kan hända att de finns kvar i domböckerna. Det var först genom 1734 års lag som det blev ett krav att man skulle göra bouppteckning. Ibland kan man även ha tur att stöta på en bouppteckning under 1600-talet. Då brukade man kalla dem "inventarium". Ibland bara ett så kallat fattigbevis.

Databas till hjälp

Då jag har läst igenom "mina" domböcker har jag samtidigt gjort en databas med ett kort för varje person och gård/ort som är omnämnd. Härvid har jag normaliserat alla personnamn. Det går inte att samsortera namn som inte är normaliserade. Om jag till exempel vill söka i min databas efter en person som heter Per så fungerar det inte om jag har flera olika stavningssätt för detta namn, Pehr, Pär, Pelle, Peder, Petter osv. Jag kanske bara kommer ihåg 3 av dessa namnvarianter och då kommer jag följaktligen att missa de övriga. Problemet är att alltid kunna vara konsekvent. Därför finns det fel även i mina register, trots att jag försökt att kontrollera. Mina register finns i allmänhet med 4 olika sorteringar. Efter förnamn, släktnamn, titel/yrke och gårdar/orter.

Jaghargjort register förföljande **härader** domstolar:

1. Kinne Härad 1650-1680, 346 s.
2. Grythyttre Härad 1641-1680, 250 s. med hjälp av Carin Widen.
3. **Färnebo Härad** 1664-1680, I-II, 278 s. (2:a utvidgade uppl. 1638-1690, I-II, 1083 s. med hjälp av Sven Myhl, Göteborg).
4. Värmlands Bergtingsratters **domböcker** 1657-1690, 353 s.
5. Grythyttre Härads Bergtingsratter 1662-1690, 106 s.
6. **Torpa** Borgrätt, 1660, 1681, 1683, 1686-1689, **1691**, 25 s.

Dessa **domböcker** kommer från tre olika typer av domstolar: **häradsrätt**, **bergstingsrätt** och **borgrätt**. Bergstingsrätten, var en sorts specialdomstol, som omfattade **två** olika typer av domstolar, med **hammarting** för smederna samt hytt- och **gruvting** för dem som arbetade vid gruvor och hyttor. En del grevar hade domsrätt i sina grevskap, exempelvis Per Brahe, Magnus Gabriel de la Gardie och grevarna Stenbock. Dessa kan ha litet olika **namn**, borgrätt, hals- och **handrätt** osv. Registret för **Färnebo församling** inlämnat på biblioteken i Karlstad, Filipstad och **Hällefors**, samt i Göteborg på **Landsarkivet** och **Universitetsbiblioteket**. Det finns

ju flera som har gjort domboksregister, bland andra Gunnar Almqvist för Fryksdals härad 1602-1700, nyligen haren del 2 för 1700-talet utkommit, samt Lars-Gunnar Sander, som har gjort ett **personregister** för **Hjorådhusrätt** 1691-1799. Se Sanders artikel i Släkthistoriskt Forum nr 1/87.

Egen släkthistoria i domböcker

1. Mordet vid **Tutstad** i **Dalby** socken, då f. **bruksbokhållaren** numera **inhysesmannen** Magnus Lundqvist blev mördad av drängen Jöns Jönsson från **Sysslebacksstätt** den 10 juli 1864.

Målet kom upp vid Älvdalens häradsrätt **hösttinget** 1864. Lundqvist var född 1797 i **Yngshyttan** utanför Filipstad och var **kusin** med min farfars farfar, Jan **Åberg** f 1800. Magnus hade beskyllt Jöns för att ha stulit ett par vantar ifrån honom. Magnus hade sagt till honom: "**ingen annan har tagit dem än du och du skall dö, om du icke erkänner**".

Jöns hade suttit i köket på en stol vid spisen och Magnus hade **gått** emot honom med en blottad **kniv** och hotat honom. I avsikt att freda sig **från** övervåld,

hade Jöns då tagit ett vedträ och tilldelat Magnus ett slag i huvudet, samt gjort honom en "**skuffning**", **så** att han fallit **framstupa**, slagit ansiktet emot **spishäl-len** och **därvid** helt och **hållet** förlorat sansensamt halkat ned **från** spisen och förblivit liggande **på** golvet. Nu blev Jöns mycket rädd och utan att **tänka** på vad han gjorde tog han Magnus stora **kniv** och "skar därmed över dennes hals och strupe...". Under förhöret **bekände** Jöns att **han** hade stulit **både** pengar och "ett klädesplagg".

Dom: För första resan stöld av 20 Rd, dömdes han att böta tre gånger det stulna beloppet, alltså 60 Rd, samt att få 2 månaders **straffarbete**. För att uppsåtliga, men i hastigt mod, ha berövat **Magnus Lundqvist** livet dömdes han till **straffarbete** i 10 år och eftersom mordet förövats på en söndag var det samtidigt sabbatsbrott och för detta skulle han böta ytterligare 5 riksdaler **kopparmynt**. Om han inte hade pengar till **böterna** skulle han avtjäna dessa med 14 dagars **fängelse på vatten** och bröd. Dessutom skulle han betala rättegångskostnaden och obduktionen.

Kjell Åberg

Aktuellt om Häljebol

Föreningen Tingshuset i **Häljebol** har kommit i gång med **dokumentationsarbetet** **kring** hembygdshistoria via tre personer - Elisabeth Carlsson, Eva Janoz och Sonja Pettersson - anställda i **ALU**-projekt. Verksamheten, som för närvarande är inrymd i **Häljebols** skola, har hittills bland annat inriktats på ort- och **personregistrering** av vissa årgångar med **domböcker** och **uppbud/lagfarter** för **Gillbergs** härad. Med tanke **på** att Elisabeth, Eva och Sonja parallellt utbildas i kon-

sten att läsa äldre **handskrift** har texter från **början** och mitten av 1800-talet valts nu till en **början**.

Arbetet med att testa olika metoder för **tolkning/registrering** av domböckerna (registrering, registeråtergivning, **fulltextåtergivning** av olika slag) **pågår** också, men några resultat föreligger ännu icke.

Peter Olausson

Provupplagan av Värmlandsforskare tog snabbt slut. Nu har dock omtryckningskett och beställningar expedieras omgående.

Se annons sida 23

Äldre nummer av medlemstidningen Nytt från Värmlands Släktforskarförening och VärmlandsAnor kan levereras. Priset är kr 30 per nummer. För de äldre numren är detta självkostnadspris för kopiering från arkivexemplar.

Kassören

Domstolsvasendet

I förra numrets nämndes Kämnrätsrätt som en av stadens rätter. Vi skall här göra ett tillägg till detta. Reglerna för vilken funktion kämnrättsrätten och övriga rätter hade fanns reglerat i rättegångsbalken i 1734 års lag.

Kämnrättsrätten hade i huvudsak samma status som häradsrätten. Kämnrättsrätten fördes av en rådmän. Som bisittare hade han stadens **kämnrärer** (= näringsidkare). Dessa hade samma funktion som häradsrättens nämndemän. I rådhusrätten var borgmästaren ordförande med stadens **rådmän** som bisittare. I mindre städer saknades **kämnrätsrätt** och **där** var rådhusrätten första instans.

Överklagade mål i **häradsrätt** och kämnrätsrätt gick via lagmansrätt resp rådhusrätt. Brott och **missgärningsmål** gick dock direkt till hovrätten.

Värmlands tillhörighet

Värmland har tillhört olika **hovrättsjurisdiktionsområden**. 1614 bildades som tidigare nämnts Svea hovrätt, dit det

dåvarande Sverige hörde. 1634 bildades Göta hovrätt, som omfattade dåvarande Götaland, till vilket Värmland hörde. 1816 flyttades **Värmland** över till Svea hovrätt.

De praktiska konsekvenser släktforskaren har av detta är att dels **hovrättsmål** skall **sökas** hos respektive **hovrättsarkiv** och dels att de renoverade **domböckerna** **finns** hos respektive arkiv för tiderna enligt ovanstående uppgifter. Renoverade **domböcker** är värdefulla **fiänt** då domboken, som förvarades i häradet **saknas**. Dessa kan vara förstörda genom bränder eller skadats på annat sätt. Till exempel **så saknas** protokoll 1-12 i Nordmarks härads dombok, hösttinget 1836, men dessa protokoll **finns** i Svea hovrätts **arkiv** i den renoverade domboken.

Göta hovrätts arkiv **finns** i Jönköping och Svea hovrätts arkiv i **riksarkivet**. Göta hovrätts arkiv är delvis mikrofilm av SVAR. Utdragur **SVARs** förteckning fanns publicerad i NFV N 1990:2.

Bernhard Granholm

Instansordning 1614-1840

Häradsrätt	Lagmansrätt	Hovrätt	Nedre justitierev:n
Kämnrätsrätt	Rådhusrätt	Hovrätt	Nedre justitierev:n

Nr 25

Här presenteras Arne Linnaruds antavla. Han kommenterar antavlan med att han hämtat uppgifterna från resp församlings **kyrkoböcker** och mantalslängder med stöd av **domböcker**. Han har dessutom fått tips och upplysningar om **äldre** grenar från Margit Olsson Sunne, Ingrid Olsson Sunne, Alf Hagerborn Lysvik, Roland Kihlstedius Karlstad, Gunnar Almqvist V Frölunda och Kent Roxnäs Göteborg. Arnes fru är från **Glasgow** och han har bifogat en antavla **på** hennes anor till nionde generationen. Dessa uppgifter är hämtade från **Scottish Record Office** i Edinburgh samt från **forskning** utförd av en av hennes släktingar. Vi publicerar inte dessa uppgifter nu.

Vi tar oss **friheten** att komplettera kommentarerna med att konstatera att det är **enbeundransvärt** komplett antavla, **100%** födelse- och dödsår för 5 generationer, **100% namn** för 6 generationer och mycket **inhållsrik** upp till de 9 generationer vi fått uppgifter om.

Arne Linnarud
Nordmarksgatan 19
652 30 Karlstad

Nya databaser för emigrantforskare

Emigrantregistret i Karlstad har tillfört **två** nya databaser i **dBase** omfattande samtliga **svenskfödda medlemmar** i de svensk-amerikanska kyrkorna i staterna Maine och Colorado med totalt ca 6000 namn. Databasen för Maine finns även vid Svenska Emigrantinstitutet i **Växjö**.

Finnslakten i Gräsmark

Då den finske studenten Carl Axel **Gottlund** år 1821 vandrade genom Gräsmark lyckades han i 1819-1823 års **husförhörs** längd (A1:11) **skriva** det **finska** släktnamnet **efter** det svenska **på** cirka 150 personer av finsk härkomst och som representerar cirka 50 släkten. Genom att följa dessa personers släkt

genom kyrkoböckerna har **familjetabeller** skrivits ut och tillställts **Emigrantregistret** i Karlstad. Där kommer man att upprätta personregister. **Sökning** i dessa register kan utan kostnad även ske hos registerproducenten. **Bertil Grundström**
Långgatan 4
573 34 Tranås
Telefon 0140 - 106 07

25 | Antavla för: ERIK ARNE LINNARUD f 1932-08-24 i Hälserud, Sunne(S). S-lan dar ej annat anges.

Gen: I Nr : 2-3(1)	II h-7	III 8-15	IV 16-31	V 32-63
2 ERIKSSON RAGNAR EMANUEL f 1902-01-11 Hälserud d 1954-07-31 Hälserud g 1932-06-04 Sunne HEMMANSÅGARE	OLSSON HEMMANS ERIK ÅGARE f 1854-12-09 Myringeby d 1905-06-14 Hälserud g 1889-12-26 Lysvik PERSDTR MATILDA f 1864-05-05 Åsegård d 1943-09-24 Hälserud	OLSSON OLOF BONDE 1823-04-25 Myringeby 1898-03-27 Mvringeby 1845-01-01 NILSDTR STINA 1822-01-08 Myringeby 1908-08-04 NILSSON PER BONDE 1820-04-21 Strandvik 1899-12-11 Åsegård 1848-12-26 NILSDTR INGEBORG 1821-12-30 öjenäs, Lysv 1904-01-10 NILSSON LARS BONDE 1818-10-11 N Ås, ö Emtervik 1906-11-21 Persby 1875-01-06 OLSDTR MARIT 1836-04-11 Persby 1910-02-26 1875-01-06 JONSSON JAN BONDE 1831-07-24 Höjen 1906-06-16 Höjen 1854-12-03 JANS DTR MARIA 1832-05-14 Ulf sby 1922-05-15	OLSSON OLOF BONDE 1770-1854 Myringeby, Lysvik-Lysvik LARSDTR MARIT 1778-1848 Myringeby- LARSSON NILS KYRKVÄRD 1776-1836 Myringeby- LARSDTR CAJSA 1778-1851 Åsegård, Lysvik-Myringeby PERSSON NILS BONDE 1792-1863 Strandvik-Åsegård PETERSDTR STINA 1784-1848 Kård, Lysvik-Åsegård, Lysvik JANSSON NILS BONDE 1775-1850 Öjenäs, Lysvik- NILSDTR GERTRUD 1780-1863 Backa, Lysvik-Öjenäs, Lysvik JANSSON ÅHS NILS SOLDAT 1776-1827 Åskerby, Sunne-S Ås, ö Emtervik JÖNSDTR INGEBORG 1783-1821 Pålsby, Sunne-N Ås, ö Emtervik JANSSON OLOF BONDE 1797-1822 Persby, Sunne-d:o, d:o NILSDTR KATARINA 1802-1863 Mellby, Sunne-Persby, Sunne PERSSON JÖNS BONDE 1786-1858 S Viken, Sunne-Höjen, Sunne BENGSDTR BRITTA 1789-1856 Gunnerud, Sunne-Höjen, Sunne JANSSON JAN BONDE 1802-1854 Ulf sby, Sunne-d:o, d:o OLSDTR KERSTIN 1802-1834 Spelnäs, Sunne-Ulf sby, Sunne	LARSSON OLOF BONDE Ö Löväsen, Sunne 1733-1794 PERSDTR MARIT Ivarsbjörke, Sunne 1735-1813 NILSSON LARS BONDE Myringeby <34> 1748-1784 LARSDTR MARIA Kård, Lysvik <35> 1746-1833 =<34> =<35> LARSSON LARS BONDE N Arneby, Sunne 1738-1811 HASSELSTRÖM CAJSA Ransäter 1738-1808 NILSSON PER BONDE Strandvik, Lysvik 1766-1810 PERSDTR LISKEN Solberg, Lysvik 1764-1833 LARSSON PETER BONDE Kård, Lysvik 1745-1818 PERSDTR MARIT Kård, Lysvik 1752-1826 HANSSON JAN BONDE 1740-1813 NILSDTR MARIA Öjenäs, Lysvik 1747-1782 JÖNSSON NILS BONDE Backa, Lysvik 1741-1813 JANS DTR KARIN Backa, Lysvik 1742-1811 JÖNSSON JAN BONDE Åskerby, Sunne 1737-1799 OLSDTR KARIN Åskerby, Sunne 1746-1809 LARSSON JÖNS BONDE Ö Ullerud 1747-1810 NILSDTR CARIN Pålsby, Sunne 1756-1827 OLSSON JAN BONDE Persby, Sunne 1772-1852 SVENSDTR KERSTIN Åskersby, Sunne 1774-1851 SVENSSON NILS BONDE Åskersby, Sunne 1769-1857 MATSDTR MARIT Mellby, Sunne 1773-1844 ERIKSSON PER BONDE N Viken, Sunne 1737-1787 ANDERSDTR MARIA S Viken, Sunne 1743-1819 OLSSON BENGT BONDE Gunnerud, Sunne 1789-1856 JANS DTR INGEBORG Ås, Sunne 1755-1826 NILSSON JAN BONDE Ulf sby, Sunne 1762-1839 NILSDTR MARIT Granbäck, Gräsmark 1764-1847 NILSSON OLOF BONDE Boseby, Sunne 1774-1838 NILSDTR MARIA Spelnästorp, Sunne 1770-1818
1 Ansökare: LINNARUD ERIK ARNE ADJUNKT f 1932-08-24 Hälserud, Sunne g 1964-06-16 Giffnock, Glasgow M MORIA AGNES KAY f 1940-06-26 Greenock *	LARSSON JOHAN f 1877-05-26 Persby, Sunne d 1942 Lycksele/AC			
3 JOHANSSON MARIA EMILIA f 1904-03-29 Höjen, Sunne d 1980-03-13 Hälserud	SNICKARE JANS DTR KRISTINA f 1855-03-25 Höjen, Sunne d 1950-11-01 Höjen, Sunne			

930126 | *Scotland

25

Tillägg till Antavla

Urval gjort av Red

Generation M

64. Danielsson Lars f 1708 i ÖLövåsen, Sunne, d där 1737. Bonde. G 1730 i Sunne m
65. Olofsdtr Karin f 1709 i Sätter, Sunne, d där 1781
76. Jonsson Lars f 1699 i N Arneby, Sunne, d där 1742. Bonde. G 1725 i Sunne m
77. Olofsdtr Kerstin från N Arneby, Sunne.
78. Hasselström Persson Nils f 169(2) i Hasselbol, Alster; d 1765 i Toneby, Sunne. Byggmästare. G 1733 i Sunne m
79. Hollsten Maria f 1708 i Björke, Sunne, d 1759 i Toneby, Sunne.
84. Persson Skägge Lars f 171(2) i V Lövåsen, Lysvik, d 1769 i Kårud, Lysvik. Soldat. G 1740 i Lysvik m
85. Bergia Christina f 1713 i Skäggegård, Lysvik; d 1783 i Kårud.
86. Andersson Per. Bonde i Kårud, Lysvik. G 1742 i Lysvik m
87. Olofsdtr Marit f 171(4) i Strandvik, Lysvik, d 1767 i Kårud.
88. Persson Hans f 170(1) i Bada, Fryksände. G 1725 i Lysvik m
89. Johansdtr Gertrud f 170(2) i Ransby, Lysvik.
96. Persson Rättefelt/Asker Jöns. Soldat. G 1731 i Sunnem
97. Svensdtr Kerstin från Askerby, Sunne.
98. Olsson Oloff f 1719 i Askersby, Sunne, d där 1787. Bonde. G m
99. Olsdtr Ingeborg f 171(9), d 1772 i Askersby.
100. Nilsson Lars f 171(4) i Olsäter, O Ullerud, d 1784 i Östanås, Sunne. Bonde i Östanås från 1760. G m
101. Jönsdtr Britta f 172(0) i Ö Ullerud, d 1795 i Östanås, Sunne
126. Bengtsson Nils f 1710 i Spelnäs, Sunne, d 1782 i Spelnästorp. Bonde. G 1751 m
127. Eriksdtr Kerstin f 1727 i Boseby, Sunne, d 1798 i Spelnästorp

Generation VII

128. Olofsson Daniel f 1660 i O Lövåsen, Sunne, d där 1741. Bonde. G 1694 i Sunne m
129. Larsdtr Annika från Ragvaldstjärn, Gräsmark.

158. Månsson Hollsten Petter f 167(4), d 1740 i Berga, Sunne. Mästersmed, ålderman. G m

159. Svensdtr Catharina.

164. Olofsson Johan f 1666 enl M, d 1769 i V Lövåsen, Lysvik. 111 år enl dödb. Fleradomboksnotiser visar att samtiden ansåg honom vara så gammal som dödboken anger, men det torde inte stämma när man tittar på hans ålder vid äktenskapets ingående. Bonde i V Lövåsen, Lysvik från 1712. G 1711 i Lysvik m

165. Persdtr Karin f 168(6) i Ransbytorp, Lysvik, d 176(7) i V Lövåsen.

170. Andreae Bergius Anders f 1671 på Allstrums bruk, Alster, d 1742 i Skäggegård, Lysvik. Lysviks förste egne komminister. G 1702 i Sunne m

171. Frykner Sara f 167(9) i Klockaregården, Sunne, d 1743 i Skäggegård, Lysvik.

254. Nilsson Erik f 169(9) i Boseby, Sunne, d där 1769. Bonde. G 1724 i Sunne m

255. Elofsdtr Karin f 169(9) i Röberg, d 1773 i Boseby

Generation VIII

256. Pålsson Oloff f 162(1), d 168(3) i O Lövåsen, Sunne. Nybyggare. G m

257. Larsdtr Karjalainen Annika från Laggåsen, nuvarande Gustav Adolfs sn

258. Simonsson Kauttoinen Lars f 1629, d 1702 i Ragvaldstjärn, Gräsmark. Nybyggare. G m

259. Matsdtr Marina från Långtjärn, Gräsmark.

260. Sonesson Nils f i N Ås, O Emtervik, d 1738 i Sätter, Sunne, enl dödb 106 år. G m

261. Kerstin (Eriksdtr?)

262. Hansson Hans. Bonde i Hedåsen, Sunne. G 1675 i Sunne m

263. Eriksdtr Ingeborg från Tjusterby.

316. Hansson Hollsten Måns. Smed i Mölnbacka, d där 1703. G m

317. Persdtr Annika.

320. Olofsson Lars f 167(2). Bonde i Ivarsbjörke, Sunne. G 1703 i Sunne m

321. Hansdtr Karin f 1684 Bäck, Sunne, d 1741 i Ivarsbjörke.

340. Andersson Bergius Anders. Bruksförvaltare på Allstrum, sedermera rådmän och handelsman i Filipstad. G m

Nr 26

Antavla 26 är insänd av Maj Löfgren, medlem i VSF samt kassör i Västra Sveriges Genealogiska Förening. Ytterligare några personer från generation VI-VIII finns med. Antalet går utanför vårt län. Laggmärket till att det är Torsby i Bohuslän som avses. Detta Torsby ligger cirka 1 1/2 mil väster om Kungälv.

Om nr 44 i generation V, Per Jönsson-Huskoinen, står följande i M: "Belöntes d 19/5 1823 med 13 Rd 16 Smt af Kongl Värmlands Husarer för skicklighet i Björnjakt".

Maj Löfgren
Nansensgatan 25
417 19 Göteborg

341. Hansdtr Hollsten Ellika.

412. Jönsson Nils f 167(3) i Askerud, Sunne, d 1739 i Ivarsbjörke, Sunne. Bonde, häradsdomare.

422. Månsson Schagerquist Jon f i Skacksjö, O Emtervik, d 1737 i Persby, Sunne. Fabrikör (enl Fryxell, Värmlands släktbok). G 1731 i Sunne m

423. Christophersdtr Frisman Anna Märta (Annika) f 1696 i Persby, Sunne, d där 1782.

440. Jönsson Johan f 167(9) i Mellby, Sunne, d där 1749. Bonde. G 1707 i Sunne m

441. Andersdtr Abellona f 168(3) i Prästhamnen, St Kil, d 1770 i Mellby.

484. Jönsson Sven i Ulvsby. Bonde och häradsdomare, herredagsman 1697. G 1677 i Sunne m

485. Bryntesdtr Marit från Höjen, f 164(4), d 1740 i Ulfsby.

Generation M

512. Olofsson Suhoinen Påvel f 159(4) sannolikt i Finland, troligen i dåvarande Jwa sn, d 168(3) i O Lövåsen, Sunne. Nybyggare. G m

513. Olofsdtr Elin.

Fortsättning sida 20

26 Antavla för: MAJ CARELIUS(LÖFGREN), f 1920-05-08 i Norra Finnskoga/S.

Gen: I Nr : 2-3(1)	II 4-7	III 8-15	IV 16-31	V 32-63
2 CARELIUS CARL JOHAN f 1886-07-10 N Finnskoga d 1957-04-07 Göteborg/0	KNUDSEN KARELIUS f 1849-06-20 Grue Finnsk ledmarks F:ö 8 1929-03-04 HALVARDSDTR KARIN 1856-01-05 Huskheden/S d 1941-12-08 WENANDER LAURENTIUS f 1862-01-02 Wena Öfvergård/0 d 1933-12-26 Göteborg/0	KNUDSEN KNUD 1825 Grue Finnskog.N ----- JOHANNESDATT KAREN 1829-06-03 Gjedkjernet.N LARSSON HALFVARD 1823-05-11 Båtstad/S 1888-04-27 PERSSON LISA 1831-05-03 W Kärrbackstrand 1870-03-02 WENANDER ANTON N 1825-01-10 Torsby/0 187(5) U S A ANDREASDTR ANNA CHR 1833-07-04 Gloseby/0 1908-07-30 REUTERBERG JOHAN SIFVERT 1851-05-04 Klefva Örust 1915 Göteborg CHRISTIANSDTR JOHANNA 1842-08-05 Ö Ödsmål/0 1912	JENSEN-HOLSTAD KNUD Hof.-- ARNESDATT HERMINE Gaardemoen.N- PEDERSEN JOHANNES 1797- Braaten.N- MATHESDATT MARI 1795- Brandval.N- LARSSON LARS 1791-1841 Båtstad/S- LARSDTR KARIN 1793-1884 Båtstad/S- PERSSON-HUSK OLOF 1789-1863 Huskheden/S- MATTSSON LISA 1800-1854 Diekneliden/S- ANDREASÖK-WENANDER LARS 1793-1867 Wena Öfvergård/0- CLAESDTR CHRISTINA 1795-1882 Hermansby/0- JOHANNESSON ANDREAS 1800-1872 Torsby/0- ERICSDTR CECILIA 1803-1882 Torsby/0- REUTERBERG ABRAHAM 1823-1902 Övre Ödsmål/0- SWENSDTR EDLAM 1828-1866 Klefva Örust/0- ENGELBREKTSSON CHRISTIAN 1819- Myckleby/0- ANDERSDTR ANNA CH 1818- Myckleby/0-	----- ----- HANSEN PEDER Braate.N 1746- GUNDERSDATT RÖNNEGrue Finnskog.N 1758- POULSEN MATHIS Söndre Finnskog.N SYVERSDATT RAGNILD Brandval -1832 OLOFSSON LARS N Båtstadsnäset/S 1751-1805 OLOFSDTR INGEBORG N Båtstadsnäset/S 1755- LARSSON LARS Malung/W 1764- PERSDTR HELJA Båtstad/S 1768- JÖNSSON-HUSKOINEN PER Hjerpliden/S 1733-1824 CARLSDTR KARIN Diekneliden/S 1747-1804 ANDERSSON MATTS Medskogen/S 1759-1844 MÅNSDTR KARIN Diekneliden/S 1760-1837 CHRISTOFFERSSON ANDREAS Wena Ö/0 1761-1821 LARSDTR MARIA Tjuvkil/0 1762- CLASSON CLAES Hermansby/0 1749-1796 TORKELSDTR ELLKA Torsby/0 1755-1838 HANSSON JOHANNES Torsby/0 1762-1832 ENGELBREKTS DTR ANNA Torsby/0 1771-1832 HANSSON ERIC Torsby/0 1784-1835 HANDTR ANNA Torsby/0 1785- REUTERBERG JOHANNES Ö Ödsmål/0 1778-1857 HANDTR MARIA Ström/0 1787-1852 ERIKSSON SVEN Klefva Örust/0 1793-1857 NILSDTR BRITA Klefva Örust/0 1804-1851 JÖNSSON ENGELBREKT Myckleby/0 1769- BENGTS DTR JOHANNA V Resteröd/0 1775- CHRISTENSSON ANDERS V Resteröd/0 1781- TORES DTR MARGARETA Myckleby/0- 1783-1832
1 Ansökare: CARELIUS MAJ f 1920-05-08 N Finnskoga/S				
3 WENANDER VILMA f 1896-10-20 Göteborg/0 d 1973-07-10 Göteborg/0	REUTERBERG NICOLINE f 1875-11-17 Torp Örust/0 d 1910-05-07 Göteborg/0			

10303121

Tillägg Antavla 25

Fortsättning från sida 18

516. Larsson Smedh Simon i Ragvaldstjärn, Gräsmark.
 518. Eriksson **Ikoinen Mats**. Upptog Långtjärn i Gräsmark, mördad 164(7). G m
 519. Persdtr Sophia.
 550. Höffner Ernest, Prästbol, Fryksande, d 1676 vid Karlsborgs skans, Bremen, Tyskland. G m
 551. Rakou Maria.
 632. **Hollsten Hans**. Kom från Holstein, smed i Asphyttan (1629). Stamfar för släkten Hollsten. G m
 633. Anna. Svenska.
 680. Hailorsson Anders. Kyrkvård och frälserättare, Berg, Väse. G m
 681. Gunilla Bengtsdtr.
 846. **Frisman Christopher Lorentz** d 169(6) i Persby. Löjtnant. G m
 847 **Roman Märta** f 1653 i Olme, d 1735 i Persby, Sunne.
 1020. Larsson Jon. Bonde i Röberg, Sunne. G m
 1021. Andersdtr Karin.

Tillägg till Antavla

GENERATION VI

72. **Johansson Pladt Hans** f 1739. Klockare i Grue. Bonde med "bygselretten" på Bråten (Gjemsgård). G ca 1741 m
 73. **Johansdatter Moen Kari** d 1787.
 82. **Halfvardsson Olof** f 1702 i Båstad/S, d 1811. 108 år gammal. G 1752 m
 83. **Jönsdtr Brita**. F 1734 i Båstad/S, d 1824.
 88. **Olofsson-Husk Jöns** f 1689 i Husketorpet 8 i Hjerpliden, d 1774. Skogs-huggare och jagare. G m
 89. **Jöransdtr Kjerstin** f 1702 i Rangen/S.
 96. **Andersson Christoffer** f 1739 i Wena Öfvergård, Torsby/O. G m
 97. **Ambjörnsdtr Anna** f 1774.
 112. **Reuterberg Samuel** f 1741 i Övre Ödsmål/O, d 1807.

Generation VII

172. **Andersson Magnus** f 1686 i Ransby/S. Jagare och fiskare. G m

173. **Gudmundsdtr Helja** f 1706.
 194. **Maltesson Ambjörn** f 1707 i Kuröd/O. Riksdagsman och häradssdomare. G m
 195. **Andersdtr Anna** f 1718 i Hvena Västergård, Torsby/O.
 224. **Reuterberg Arvid** f 1711 i Uddevalla/O. Hemmansägare i Övre Ödsmål/O. G 1:o m
 225. **Matsdtr Kerstin** f 1714 i Brunnefjäll Myckleby/O, d 1754.

Generation VIII

388. **Bengtsson Malte** f ca 1660 i Kuröd/O, d 1736. Nämndeman och riksdagsman. G m
 389. **Amundsdtr Ingrid** f 1683 i Hvena Torsby/O.
 448. **Reuterberg Samuel** f 1667 i Ljusnarsberg/T, d 1752 i Övre Ödsmål/O. G 1699 m
 449. **Andersdtr Elsa** f 1675 i Uddevalla/O.

Registerregister

(Det heter faktiskt registerregister)

Från förbundet har vi nu fått det tidigare aviserade registret över **kyrkoboksregister**. Det består av **två** mikrokort (120 sidor) och **fins** att låna i vårt arkiv på Gamla Badhuset. Det är överraskande att det faktiskt finns så många register. Och ändå är det fullt klart att man inte lyckats fånga in **alla** ensamvargar som sitter och pular med register i det fördolda.

Registren är av olika slag: från rena **avskrifter** i **bokform** till sökbara databaser. Bland de större registerbyggarna märks landsarkiven, mormonerna, DIS och PLF. För **Värmlands** del finns alla socknar representerade så det lönar sig säkerligen för våra medlemmar att ta en titt!

L-G S

värmlänningar i förskingringen

Från Ramsbergs dödbok (Västmanland).

Kaptenen hr **Johan Ramzell** ifrån Värmlands som avsomnade häruti Prästgården, 65 år.

Olof Göransson från **Knolli** Glava, 50 år. Död 1730-01-27.

Lars Carlsson, en gammal omkring (resande?) soldat från **Carlstad**, begr 1706-11-27.

L-G S

Ur Jemtlands Tidning nr 24/1858, 14 juni

Den 10 sistl maj omkom under **flottning** av **träwirke** i s k Halån, **Ragunda** s:n **arbetskarlen** Johan Olsson från Sunne s:n i **Wermland**. Liket är återfunnet.

Manspersonen Per Persson från **Hwitsands** socken i **Wermland** har spår-löst **förswunnit**, **hwarföre** det **tros** att han, som **warit** sysselsatt med **timmerflottning** i ån Söran inom Lilleherrdals s:n, derstädes omkommit. Anställd draggning har icke medfört någon upplysning rörande Per Perssons **förswinnande**.

BGm

Forts från nr 1993:2

I Sofies chiffonjé

Vid arvsskifte kom två gamla brev i min hand, skrivna Åren 1886 och 1899. De fanns i "Sofieschiffonjé" från Hälsingland. Stina Larsdotter, född 16/11 1821 i Oleby, Fryksändes socken, Värmland, skrev båda breven till sin gifta dotter Karin i Ljusne, Hälsingland.

Stina Larsson är nu 78 år 1899 och hon tycker "att det mången gång är besvärligt att få någon att skriva och då man blivit gammal, så blir man tafatt..." men i min ensamhet får jag taga mig friheten att språka med eder en liten stund ... ". Någon skriver brevet åt Stina med hennes egna ord:

"Ohleby den 5/12 1899

Älskade dotter och mågsamt barnabarn. Guds frid tillönskas eder. Medan jag nu sitter i min Ensamhet får jag taga mig friheten att språka med Eder en liten stund, men jag vet ej med vilka ord jag skall börja för att göra min ursäkt jag har just ingenting att ursäkta mig med annat än att jag själv icke är någon skrivare ock så är det mången gång besvärligt att få någon att skriva ock då man blir gammal, så blir man tafatt.

Emellertid, jag skulle tacka eder för det sista. Tack för brevet som jag för länge sedan har bekommit med inläggande 5 kronor jag kan aldrig nog fulltacka eder för all eder godhet emot mig, men Gud skall belöna eder. Jag ser i brevet att du Helena är gift nu ock jag vill nu på det hjärtligaste önska dig all lycka och välsignelse i ditt äktenskap, trevnad och välmågaskall följa dig i alla dina livsdagar ock att din levnadsbana skall vara ljus och icke skymmas av sorger och vedermödor.

Jag får nu giva tillkänna att jag nu sitter här i min gamla stuga ensam. Det husfolk som har bott hos mig har flyttat, de

har köpt sig ett litet eget hem. Hur skall jag nu reda mig, att sitta här ensam, det vet jag icke. Nu står den kalla vintern för dörren, ja de riktigt har kommit in i stugan, så jag måste ut, jag har icke förmåga att skaffa mig ved, så att jag kan reda mig. Mitt hälsotillstånd är vacklande som ni väl kan förstå och krafterna är länge sedan försvunna ock ålderdomsbördan är tung. Livet är numer icke en ljus utan en mörk (tid) för mig.

Jag får säga att hit till den här dag har jag någorlunda skött mig själv men hur går det hädanefter, Gud vet allt och han kan säkert sörja för änkor och faderlösa.

Hälsa godt till Olof och hans familj ifrån mig. Aven får jag hälsa från Lars och hans anhöriga. Flickorna hälsar att de växa och blir stora. Christina, så är den äldres namn hon kommer nog en vacker dag till eder. Jag får nu hälsa från släkt och bekanta, var vid sitt namn, gör eder nud a hjärtligen hälsade från mig, men du min kära dotter och måg på det hjärtligaste hälsade från eder moder Stina Larsson.

Lycka till en god jul skriv snart och omtala hur ni lever."

Dottern Karin och maken Jonas' son hette Johan. Han har gjort en anteckning på brevet "Min mamas sista brev från mormor", sedan har han förvarat breven i chiffonjén under åren.

Johans hustru hette Sofie Lang och härstammade på morssidan från fältväbeln Gustaf Erhardt Schutzer född 1732 i Hameln Hannover i Tyskland.

Sofie överlevde sin make i många år och breven förblev orörda i chiffonjén tills nu.

Janet Leffler

Koopverdiskeppen

Några har svarat på frågan hur stavningen på "coopwaerdie-" skall normaliseras. De flesta menar att det "svenska" ordet kofferdisk bör användas i stället. Detta tackar jag för och håller med om evad det gäller att återge enbart innehållet i texten.

Men frågan avsåg hur man skall stava när man vill återge texten ordagrant med modern stavning. Där tar jag fasta på den stavning Elisabeth Thorsell föreslagit och som anges i rubriken ovan.

BGm

Centrum för slakt och hembygdsforskning?

Riksarkivets gamla byggnad på Riddarholmen i Stockholm håller på att förfalla. Men riksarkivarien Erik Norberg hyser en förhoppning om att gamla riksarkivet på nytt skall återfå sin roll som centrum för den historiska forskningen. Eleverna på arkitektslinjen vid Tekniska högskolan skall nämligen göra en istandsättningsplan för huset.

I en intervju i tidskriften "Akademiker" säger Erik Norberg att han skulle vilja samla intressenterna för bl a släkt- och hembygdsforskning i gamla riksarkivet. Fördelen med amatörernas intåg i forskningssalarna är att materialet används, säger Norberg vidare. Det här låter onekligt intressant.

L-G S

SSF i Göteborg flyttar?

Förbundet låter meddela att dess huvud i Göteborg förhandlar om att sälja och/eller renovera fastigheten vid Vasagatan 10. Troligt är att man måste flytta. Den, som ämnar besöka SSF i Göteborg bör därför i eget intresse ringa 031-11 33 44 före besöket.

Rättelse

I referatet av Elisabeth Thorsells fördrag om domboksforskning i nr 1993:2 av VärmlandsAnor fanns ett fel. Mari-

Anne Olsson har skrivit av ingressen från volymerna omfattande 25 landsbygds-härader, mer omfattande än vi angav.

BGm

ANOR SÖKES

185. Jag söker uppgifter om vart Johan (Jansson) Jernberg f 1767 i Stavnäs och h-h Cajsa Larsdtr f 1758 i Alster tog vägen efter år 1804, då de fanns upptagna i Alsters M som utflyttade från Gunnerud till Forsnäs, där de dock aldrig noterades. Familjen bestod vid tillfället även av fyra döttrar, och en av dem återfinns senare i Våse M 1811-1816 som fosterdotter till Anders Nyberg och Anna Malmström. Tydligt inträffade något mellan 1804 och cirka 1810 som splittrade familjen. Avsaknaden av aktuella kyrkoarkivalier i Alster gör att det inte gått att få klarhet i vad som hände. Söker även uppgifter om CLs föräldrar.
Peter Funke
Gladiolusgatan 5G
431 61 Mölndal
Telefon 031 - 27 78 97

186. Jag söker min anfader Olof Danielsson Sillén f 1016 1786? i Sillerud.

Hur har tilläggsnamnet Sillen uppkommit?

Conny Källvik
Lundens Gård
461 95 Trollhättan
Telefon 0520 - 48 11 72

187. Jag söker hammarsmed Peter Starck f 5/4 1708 som flyttade till Luleå-Råneåtrakten ev ca 1730 och därifrån med barn till södra Finland till våra svenskspråkiga trakter. Han kom från Karlsfors, Silleruds sn i Värmland. Hans fru var Maria Berg f 1519 1716?, möjl 1714-15. Barn: Abraham f 2511 1740, Helena 1741. Var de valloner?

Bengt Wikström
Idvägen 6
SF-22100 Mariehamn Åland

188. Föräldrar till Maria Elisabet Tingberg f 1734. Hon är ej återfunnen i födelseböcker i Norrbotten. I Överkalix gifte hon den 1212 1754 med föraren vid Luleå kompani Magnus Winblad f 1731. Efter Magnus Winblads död 6/2 1793 flyttade Maria Elisabet från Överkalix 1797 till okänd ort.

Ansgar Nordebo
Sanddäckersvägen 20
954 33 Gammelstad
Telefon 0920-53265

189. Soldaten Bockfeldt f 1708, hustru Karin f 1715, dotter Anna f 1736, son Anders f 1744, dotter Karin f 1748, son Olof f 1754. Denna familj bodde i Stenbyn, Långserud, 1752. Min förfader hette Anders Nilsson. Hans son kallades Bocken. Om soldaten Bockfeldt heter Nils i förnamn, borde det vara han som är far till Anders. Jag söker den rote där soldaten hette Bockfeldt cirka 1728-1748 för att kunna hitta soldatens förnamn. Kan vara i Värmland men kanske även i Dalsland.

Gunnar Jonsson
Alvhagsgatan 25
66140 Säffle
Telefon 0533-10559

190. Har någon stött på namnet Knax (Knox)? Min farfar och tillika farfar hette Andreas/Anders Olsson Knax och var född 519 1799 i Värmland.

Marianne Magnusson
Legendgatan 81
422 55 Hisings-Backa

Ur blad och Forum

Diskologen N 29, juni 1993. Björn Johansson har skrivit en redogörelse över Stockholms Historiska Databas. Idag finns ca 1,5 milj personposter inmatade. Databasen omfattar personer från Gamla Stan, västra Södermalm och fd Brännkyrka församling. En del av materialet finns även på mikrokort.

Gustavabygden N 23, sommaren 1993. Stig Larsson söker svaret på vem "Gustav Adolfs starke präst" var. Traditionen säger att det på 1850-talet skall levat en präst, som var fruktad och hatad. Fruktad därför att han vid varje söndagshögmässa höll en ljungande straffpredikan. Han gjorde också försök att få slut på brännvinsförsäljning och fylleri utanför kyrkan vid gudstjänsterna. En juldagsmorgon skall han ha på väg till julottan blivit överfallen av tre slagskämpar. Han

skall ha tagit två av dem i nacken och slagit deras ansikten mot varandra och sedan med ett slag mot solarplexus slagit ner den tredje.

Red går med hjälp av Karlstads stifts herdaminne igenom listan på de präster, som verkat i Gustava under tiden 1840-1860. Man utser en, Johannes Engelbrekt Eden, som troligt kandidat till att vara den starke prästen, men är inte helt säkra och ber Gustavabygdens läsare om hjälp. Birger Eriksson kåserar över språks bruket att använda ordet "vart" i stället för "var" och "själv" i stället för ensam, som i "Vart bor du?" och "Min fru är bortrest, så ikväll måste jag äta själv och i natt får jag ligga själv också. Hoppas hon också ligger själv!"

Skånegenealogen N 1992:2. Casmir Sparre Lindhe skriver om att skaffa sig

ett släktvapen (med fortsättning i N 1993:1). Thorsten Sjölin skriver om släktforskning i Storbritannien.

Släkthistoriskt Forum N 2/93. Thorsten Sandberg om komminister Sven Kihlman i Övre Ulleruds församling, som 1746 skrev till Fredrik I och klagade över att man i Sverige fortfarande tillämpade den julianska kalendern och som resulterade i att vi fick 1753 års kalenderreform med övergång till den fortfarande gällande gregorianska kalendern. Ändringen utfördes så att 11 dagar togs bort ur februari; den 17 februari följdes av den 1 mars år 1753. Före dess hade man gjort mindre ändringar fram och tillbaka. För detta redogörs i artikeln. Sven Kihlman var en mångkunnig man. Han gjorde bl a ritningar till Övre Ulleruds kyrka.

Släkthistoriskt Forum N 3/93. Olof Cronberg skriver om normering av namn i register.

Annon

**Fryksdals härads
domböcker**

sammandrag av Gunnar Almqvist, del II, omfattande tiden 1701-1725, har utkommit från trycket. Boken är på 628 sidor, återger i sammandrag det väsentliga av samtliga ärenden och har utförliga ort-, sak- och personregister.

Som bilaga medföljer rättelser till del I (1600-talet). Boken kan erhållas genom Ö Emterviks hembygdsförening. Cirkapris 170.00

Matts Nilsson

S Ås 850, 686 04 Ö Ämtervik
Telefon 0565 - 300 35

Annon

**Vigselregister
Långserud**

Ett nytt vigselregister inom det s k CLAES-projektet har kommit ut. Det gäller Långseruds sn i Gillbergs härad 1693-1860.

Avskrift av Ingvar Dahl, Arvika. Bearbetning av Olof Cronberg, Växjö.

Normaliserad stavning av namn och orter.

3 mikrokort kostar kr 30 + porto och beställs från

DIS

Sandgatan 10 kv
582 35 LINKÖPING

Annon

Värmlandsforskare

I Sveriges Släktforskarförteckning Sammanställd av Gunnar Jonsson, Säfte

Innehåller namn, adress, telefon för 89 släktforskare som sysslar med släkter med anknytning till Värmland, med ortregister, släktregister och specialregister jämte blankett med ifyllnadsanvisningar

Sätt in kr 20.00 + porto 9.50 på postgiro 469660-5 så sänder vi 1 ex av förteckningen. Finns även i Gamla Badhuset.

Värmlands Släktforskarförening, Norra Berghaget, 66732 Forshaga

Antavlorna

Glädjande nog gav uppropet efter antavlor i nr 1992:4 ett gott resultat. Vi fick in ett antal tavlor nästan omgående. Vi har således några på lager nu och det gör att det kan ta lite tid innan alla hinner bli publicerade. Vi planerar att publicera alla efter hand. Ingen skall bli refuserad.

Ibland får vi även antavlor med tabell över anor från generation VI och uppåt. Om tabellen innehåller ett stort antal anor förbehåller vi oss rätten att gallra i materialet. Vi anpassar storleken på tabellen så att den upptar maximalt cirka en sida. Ett tips för den, som sänder in en sådan tabell är att själv ange vilka personer som skall prioriteras.

Till flera av de insända antavlorna bifogas kommentarer. Detta bidrar till att höja antavlans värde. Kommentarna kan innehålla intressanta episoder som hänt anpersonerna. Släktskap till andra medlemmar och andra intressanta personer kan också anges.

Fortsätt alltså att sända in antavlor, men räkna med att det tar lite tid innan den kommer i tidningen.

BGm

**Fredagen 22 okt kl 1900
Gamla Badhuset, Karlstad**

Från piga till maid

**Margareta Matovic kåserar
om**

svenska kvinnors utvandring vid
sekelskiftet från Värmland och
Dalsland till Chicago

**Lördagen 20 november
Gamla Badhuset, Karlstad**

**Öppet hus
kl 1100-1500**

Jubileumsåret avslutas med visning av arkiv och forskningsmöjligheter

**Lördagen 25 sept kl 1400
Gamla Badhuset, Karlstad**

**Värmlandsarkiv
visar
forskningsvägar
Bildarkiv
Mikrofilmning**

**Söndagen 21 nov kl 1700
Gamla Badhuset, Karlstad**

Jubileumsmiddag

Mossbergs plankor med
kött, fisk och exotiska frukter,
måltidsdricka, kaffe

Pris kr 100

Föranmälan senast 10 nov till
054-118777

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur med den nya adressen till:

Varmlands Släktforskarförening

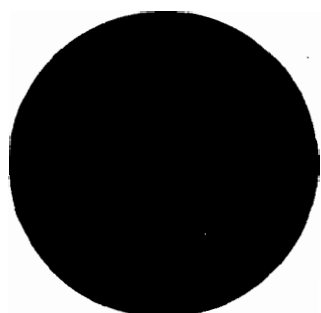
c/o Lars-Gunnar Sander

Norra Berghaget

667 32 FORSHAGA

B

Föreningsbrev

***Tryck i Värmland
Tryck i Karlstad
Tryck på Knappen***

Varmlands mest kompletta tryckeri. Nu med ~~ett~~ par nyheter!

Nyhet 1 Färgkopiator

Nyhet 2 Xerox nya trycksystem

Innebär att Repro-Tryck-Fals och Häft byggts in i världens bästa och snabbaste kopiator. Det betyder att du kan få färdiga broschyrer på dagen. Även med 4-färgstryck på omslaget. I många fall till en bråkdel av kostnaden för en konventionell trycksak.

Titta in för en demonstration!

Tryckeri AB Knappen – Alltid på gång med det senaste!

Ramgatan 7, Karlstad • Tel. 054-15 66 75 • Fax 054-15 60 77